

Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
2019. szeptember 1. után induló képzésének
Képzési terve

A Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskolájának

Képzési terve

I.

Bevezető

A kar 2015-ben akkreditált doktori iskolája a nemzeti felsőoktatási törvény által előírt egyetemi képzési programhoz illeszkedő képzési tervet állított össze. Ebben rögzítettük, hogy a doktori képzésünk a karon oktatott jogász mesterszak ismeretköreire épül, azokat továbbfejlesztve készít fel a doktori fokozatszerzésre. A képzési terv igazodik a doktori iskola tudományági jellegéhez, ezért az állam-és jogtudomány minden fontos területének tudományos ismereteit közvetíti, és a tudományos fokozat megszerzéséhez, továbbá a tudományos tevékenységhez szükséges módszertani ismeretek elsajátítását is ösztönzi.

A képzési terv tartalmazza a doktori képzés mintatantervét, a tantárgyi programokat, az óra és vizsgatervet, a teljesítményértékelési rendszert. Az előírt kreditek megszerzésének feltételeit a Doktori Iskola Működési Szabályzata tartalmazza.

A képzési terv összeállításakor figyelembe vettük a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság követelményeit is. Ennek megfelelően érvényesítettük az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) 2015 minőségbiztosítási rendszernek a képzési programok kialakítására, jóváhagyására, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelésére vonatkozó elvárásait.

A doktori iskola új képzési tervének kialakítását hosszú egyeztetés előzte meg. A terv összeállítása során arra törekedtünk, hogy a doktori iskolánkban megszerezhető abszolutórium és doktori fokozat feltételei egyértelműek legyenek, és az alapul szolgáló elvárások feleljenek meg a nemzeti képesítési keretrendszer doktori szintjének, és ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerének. A képzési terv ezen túl megfelelő intézményi sajátosságokat tükröz, és figyelembe veszi a hazai állam- és jogtudományi doktori iskolák hasznosítható tapasztalatait is.

A kar doktori iskolája eddigi működés során folyamatosan figyelemmel kísérte és rendszeresen továbbfejlesztette képzési programját. Az elmúlt évben alakítottuk ki az új mesterszak képzési és kimeneti követelményeinek megfelelő oktatási programunkat, és az idén módosítottuk a doktori képzési tervünket is. A doktori képzési terv kapcsolódik az intézményi stratégiához, oktatási-kutatási célkitűzései az állam- és jogtudomány legújabb tudományos eredményeinek átadására irányulnak.

I.

Mintatanterv

Tárgykód	Tanszék	Tantárgy megnevezése	Tantárgy típusa	Előfeltétel	Tantárgyfelelős	Ajánlott félév	Számonkérési forma	Óraszám (elm.)	Óraszám (gyak.)	Kredit (elm.)	Kredit (gyak.)	Féléves óraszám	Heti óraszám	Kredit	Tantárgyak száma	Kötelező tárgyak (60 kr)		Kutatószeminárium (20 kr)	Kötelezően választható (40 kr)	Tudományos és publikációs tevékenység (120 kr)			
																Szakmai-dogmatikai (40 kr)	Módszertani (20 kr)						
1. FÉLÉV																							
AJ DDISAN190101K	Doktori Iskola	Jogintézmények történeti-dogmatikai elemzése	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	1	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190102K	Doktori Iskola	Alkotmányjogi fejlemények	kötelező	nincs	Dr. habil. Cservákv Csaba egyetemi docens	1	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190103K	Doktori Iskola	Kutatásmódszertan	kötelező	nincs	Prof. Dr. Szalma József MTA doktora	1	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5						
AJ DDISAN190104K	Doktori Iskola	Szakirodalom- és forráshasználat	kötelező	nincs	Prof. Dr. Sipta István egyetemi tanár	1	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5						
AJ DDISAN190105K	Doktori Iskola	Kutatásseminárium I.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	1	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5					
	Doktori Iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		1	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10				
Összesen								20	50	10	25	70	0	35	7	10	10	5	10	5			
2. FÉLÉV																							
AJ DDISAN190201K	Doktori Iskola	Új irányok a magyar közigazgatásban és közigazgatási jogtudományban	kötelező	nincs	Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár	2	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190202K	Doktori Iskola	A megújult polgári perjog	kötelező	nincs	Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár	2	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190203K	Doktori Iskola	Tudományos tanulmány írás	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	2	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5						
AJ DDISAN190204K	Doktori Iskola	Kutatásseminárium II.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	2	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5					
	Doktori Iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		2	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10				
Összesen								20	40	10	20	60	0	30	6	10	5	5	10	5			
3. FÉLÉV																							
AJ DDISAN190301K	Doktori Iskola	Társulási szabadság és korlátai - Társaságok, vállalatcsoport, kis- és közepes vállalkozások	kötelező	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	3	írásbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190302K	Doktori Iskola	Hagyományok és fejlődési irányok a büntetőjogban	kötelező	nincs	Prof. Dr. Domokos Andrea egyetemi tanár	3	írásbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190303K	Doktori Iskola	Kutatásszervezés	kötelező	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5						
AJ DDISAN190304K	Doktori Iskola	Kutatásseminárium III.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5					
	Doktori Iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		3	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10				
Összesen								20	40	10	20	60	0	30	6	10	5	5	10	10			
4. FÉLÉV																							
AJ DDISAN190401K	Doktori Iskola	Fejlemények a nemzetközi jogban	kötelező	nincs	Prof. Dr. Bruhács János professor emeritus	4	írásbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190402K	Doktori Iskola	Az Európai Unió jogának fejlődése	kötelező	nincs	Dr. habil. Osztoivits András egyetemi docens	4	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5							
AJ DDISAN190403K	Doktori Iskola	Kutatásseminárium IV.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5					
AJ DDISAN190404K	Doktori Iskola	Komplex vizsga	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	4	szóbeli	0	0	0	0	0	0	0	1								
	Doktori Iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		4	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10				
Összesen								20	30	10	15	50	0	25	6	10	0	5	10	10			
5. FÉLÉV																							
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	
6. FÉLÉV																							
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
7. FÉLÉV																							
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	
8. FÉLÉV																							
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	
ÖSSZESEN								80	160	40	80	240	0	120	25	40	20	20	40	120			

Tárgykód	Tanszék	Tantárgy megnevezése	Tantárgy típusa	Előfeltétel	Tantárgyfelelős	Ajánlott félév	Számonekérési forma	Óraszám (elm.)	Óraszám (gyak.)	Kredit (elm.)	Kredit (gyak.)	Féléves óraszám	Heti óraszám	Kredit	Tantárgyak száma	Kötelező tárgyak (60 kr)		Kutató-szeminárium (20 kr)	Kötelezően választható (40 kr)	Tudományos és publikációs tevékenység (120 kr)
																Szakmai-dogmatikai (40 kr)	Módszertani (20 kr)			

Kötelezően választható tantárgyak

Tárgykód	Tanszék	Tantárgy megnevezése	Tantárgy típusa	Előfeltétel	Tantárgyfelelős	Ajánlott félév	Számonekérési forma	Óraszám (elm.)	Óraszám (gyak.)	Kredit (elm.)	Kredit (gyak.)	Féléves óraszám	Heti óraszám	Kredit	Tantárgyak száma
Őszi FÉLÉV															
AJ DDISAN190101KV	Doktori Iskola	A jóhiszeműség és tisztesség követelménye	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Nochta Tibor egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190102KV	Doktori Iskola	A tisztesség követelménye a fogyasztóvédelemben és a versenytörvényben	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190103KV	Doktori Iskola	A tisztességes eljárásról való jog	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190104KV	Doktori Iskola	Az energiajog legújabb kihívásai	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190105KV	Doktori Iskola	Felelősség a polgári eljárásban	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190106KV	Doktori Iskola	Felelősség a szerződésen kívül okozott károkért	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190107KV	Doktori Iskola	Irányzatok az állam- és jogtudományokban	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Sziptai István egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190108KV	Doktori Iskola	Jogi etika	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190109KV	Doktori Iskola	Jogsabályok és etikai kódexek	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190110KV	Doktori Iskola	Kárfelelősség (Az európai és a magyar magánjogban)	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Szalma József MTA doktora	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190111KV	Doktori Iskola	Orvosi felelősség	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190112KV	Doktori Iskola	Piac-szabályozás alapjai	Kötelezően választható	nincs	Dr. Tóth András egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190113KV	Doktori Iskola	Prezentációs gyakorlat	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190114KV	Doktori Iskola	Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség	Kötelezően választható	nincs	Dr. Fábián Ferenc egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190115KV	Doktori Iskola	Veszélyes üzemi felelősség	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190118KV	Doktori Iskola	Az olajügyektől a kiberbűnözésig (A gazdasági bűnözés rendszerváltozás utáni felgyorsult fejlődéstörténete)	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Tóth Mihály egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190201KV	Doktori Iskola	A „tisztességes munka” (decent work) garantálásának globális munkajogi dilemmái	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Kun Attila egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190202KV	Doktori Iskola	A hivatásrendek etikai szabályai	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190203KV	Doktori Iskola	A jó kormányzás	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190204KV	Doktori Iskola	A nemzetiségek érdekképviseleti rendszere	Kötelezően választható	nincs	Dr. Móré Sándor egyetemi adjunktus	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190205KV	Doktori Iskola	A technológiai szabályozás orvosi jogi vonatkozásai	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190206KV	Doktori Iskola	Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Sziptai István egyetemi tanár	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190207KV	Doktori Iskola	Felelős vállalatirányítás	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190208KV	Doktori Iskola	Felelősség a fogyasztóvédelmi jogban	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190209KV	Doktori Iskola	Felelősség az adóztatásban	Kötelezően választható	nincs	Dr. Ercsey Zsombor egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190210KV	Doktori Iskola	Felelősség az alkotmányjogban	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Cservákv Csaba egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190211KV	Doktori Iskola	Felelősség és szavatosság jogtörténeti megközelítésben	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190212KV	Doktori Iskola	Jog és vallás	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190213KV	Doktori Iskola	Összehasonlító parlamenti jog	Kötelezően választható	nincs	Dr. Szabó Zsolt egyetemi adjunktus	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190214KV	Doktori Iskola	Technológiai szabályozás jogi kihívásai	Kötelezően választható	nincs	Dr. Tóth András egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
AJ DDISAN190216KV	Doktori Iskola	Jog és erkölcs	Kötelezően választható	nincs	Dr. Tóth J. Zoltán egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1

II. Tantárgyi programok

A megújult polgári perjog

A tantárgy megnevezése - (angolul): The renewed civil procedure law

A tantárgy megnevezése - (németül): Das neue Zivilprozessrecht

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a magyar és nemzetközi perjogtörténet dogmatikai rendszerezését és azok hatását a magyar polgári perjogi kodifikációkra. Cél, hogy mélyebb ismereteket szerezzenek a magyar perjogi hagyományokról és a XX-XXI. századi európai és magyar törekvésekről.

Kiemelt figyelemmel kerülnek ismertetésre azok a jogintézmények, amelyek kulcsmomentumokat képeztek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény megalkotása során. Összehasonlító módszerrel kerülnek elemzésre a perszerkezetre és a legújabb perjogi megoldásokra (pl. kollektív igényérvényesítés) vonatkozó szabályok az 1911. évi I. törvény (Plósz-féle Pp.), az 1952. évi III. törvény (szocialista Pp.) és az új Pp. jogintézményei, valamint a kollektív perek opt-in, illetve opt-out rendszerei.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A polgári perrendtartás rekodifikációjának szükségessége.
A 2013. évi kormányhatározat.
A kodifikációs munka felgyorsítása 2014 őszén.
2. A koncepcionális kérdések eldőlte.
A megújult alapelvek.
3. Az osztott perszerkezet.
A preklúzió.
4. A perhatékonyság szolgálatában: a bizonyítás, másodfokú eljárás, felülvizsgálat megújult szabályai.
Szóbeliség vagy írásbeliség?
5. Új jelenségek a perlésben (kollektív igényérvényesítés, infokommunikáció).

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Nagy Adrienn – Wopera Zsuzsa (szerk.): Polgári eljárásjog I-II. Wolters Kluwer, Budapest 2017.

Ajánlott irodalom:

Wopera Zsuzsa (szerk.): Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., 2017.

Wopera Zsuzsa: Az új polgári perrendtartás alapjai. Jogtudományi Közlöny 2017/4. 153-161. o.

Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. o.

Alkotmányjogi fejlemények

A tantárgy megnevezése - (angolul): Constitutional Law Developments

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

E tantárgy vezérfonalat jelent a többi tanegység elsajátításához. Az itt megszerzett ismeretek a jogrendszer alapját képezik. A jogképződés különböző módjai révén keletkeznek az egyes szakjogági normák. Az alkotmányjogi felelősség megértése nélkül nem lehet objektív képet festeni a büntetőjogi és polgári jogi felelősségről sem.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

Ezen tantárgy a jog különböző rétegei közül az alkotmányos alapjogokra fókuszál. A hagyományos jogszabályok szövegrétege, a jogdogmatika és a bírói jog mellett az eredetileg filozófiai síkon emberi jogokként kikristályosodott értékek képezik vizsgálatunk fő tárgyát. Az alkotmányba foglalt és ténylegesen érvényesülő jogok eredetileg emberi jogokként fogalmazódtak meg a felvilágosodás menetében. Az emberi jogok azon jogokat jelentik, melyek a személy ember mivoltából fakadnak; melyek az embert születésénél fogva megilletik, mert annak filozófiai lényegéhez tartoznak. Az emberi jogok azáltal válnak alkotmányos joggá, hogy az adott állam alkotmánya elismeri és védelemben részesíti azokat. Ez nem pusztán Alaptörvényben való deklarálást jelent, hanem az alapjogokat védő sajátos intézményrendszer létesítésének szükségességét is maga után vonja. Nagyon fontos, hogy a védelemnek a jogrendszer egészét át kell fognia. Utóbbi aspektusból is kiemelendő a jogértelmezés módszertana, melynek nem elhanyagolható eleme az alapjogok fényében történő interpretáció.

A speciális alkotmányjogi felelősséggel is foglalkozunk a tantárgy keretében. A felelősség témája az alkotmányos hatalomgyakorlás egyik kulcskérdése, amelynek a jogképződés legitimitása szempontjából is elsőrendű jelentősége mutatható ki. A népszuverenitás eszméje jegyében a választópolgárok saját képviselőikre felruhazzák a parlamentet, a népképviselői szerv éppen emiatt számoltathatja be a kormányzatot. Ennek mentén történik a kormányzati rendszerek (kormányformák) besorolása is. A hagyományos hatalmi ágak mellett különös tekintettel foglalkozunk a jogérvényesítés (alapjogvédelem) tekintetében főszerepet játszó „szakmai” hatalommegosztási tényezőkkel.

1. Alkotmánytípusok és a jog rétegei
2. A jogérvényesítés és jogértelmezés
3. Az alapjogvédelem átfogó intézményrendszere
4. Az alkotmánybíráskodás – nemzetközi összehasonlításban
5. Hagyományos és egyéb hatalommegosztási tényezők

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Cservák Csaba: Összehasonlító alkotmánytan. Patrocínium, 2018. Budapest

Ajánlott irodalom:

Cservák Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art, 2018. Debrecen

Az Európai Unió jogának fejlődése

A tantárgy megnevezése - (angolul): Development of EU Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Osztovits András egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Osztovits András egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az Európai Unió jogának alapismeretei a jogász oktatás tantárgyi tematikájának részét képezik. A doktori képzés során fontos annak felismerése és elsajátítása, hogy ennek a sajátos jogrendszernek is megvan az önálló dogmatikai és terminológiai háttere. Ez több szempontból különbözik a nemzeti jogrendszerekre jellemzőktől, ugyanakkor például a jogértelmezési módszerek vonatkozásában hasonlóságok is találhatóak. Ez a tantárgy ezeket a különbségeket és hasonlóságokat kívánja bemutatni és feldolgozni annak érdekében, hogy még inkább érthetőek legyenek az egyes uniós jogforrások céljai és rendelkezései. Mindehhez szükséges a legfontosabb uniós alapelvek, valamint az uniós jog kikényszeríthetőségének problematikáját is áttekinteni, mind a szabályozás, mind a jogelmélet oldaláról.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. EU meghatározása: államok szövetsége vagy szövetségi állam
EU-jog mint jogforrási szint
2. EU-jog hatályosulásának problémái
EU-jogi terminológiai jellemzők
3. EU-jog dogmatikájának sajátosságai
Lojalitás elve
4. Szubszidiaritás elve
Intézményi egyenrangúság elve
5. EU-jog kikényszeríthetősége tagállamokkal szemben
EU-jog kikényszeríthetősége magánjogi jogviszonyokban

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kecskés László: EU-jog és jogharmonizáció. Bővített, 5. kiadás. Hvgorac, 2016, Budapest

Osztovits András (szerk.): Az Európai Unió alapító szerződéseinek magyarázata. Complex, 2011, Budapest

Ajánlott irodalom:

Craig-De Burca: EU Law. Oxford University Press, 2017

András Jakab – Dimitry Kochenov (ed.): The Enforcement of EU Law and Values: Ensuring Member State Compliance. Oxford University Press, 2017

Fejlemények a nemzetközi jogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Developments in Public International Law

A tantárgy megnevezése - (németül): Entwicklung im Völkerrecht

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Bruhács János professor emeritus

Oktató(k): Prof. Dr. Bruhács János professor emeritus

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A magyar jogrendszer, valamint a nemzetközi jog és az Európa-jog közötti korreláció miatt fontos követelmény a nemzetközi jogban az alapképzés befejezése utáni új fejlemények megismerése, továbbá egyes témák elmélyítése.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- A nemzetközi jogi doktrínák a XXI. század elején
- Változások a nemzetközi jogalkotásban
- Változások a nemzetközi jog alkalmazásában
- A case law
- A nemzetközi szervezetek jogai

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: írásbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Bruhács János: Nemzetközi jog (második átdolgozott kiadás) 2019

Szerződésgyűjtemények, a Nemzetközi Bíróság és a Nemzetközi Jogi Bizottság anyagai a honlapokon

Ajánlott irodalom:

J. Crawford: General Course of International Law. Recueil des cours de l'Académie de droit international. vol. 360 (2013)

Hagyományok és fejlődési irányok a büntetőjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Tradition and Trends in Criminal Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Domokos Andrea egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Domokos Andrea egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy áttekintést ad a büntetőjogi elméletek kialakulásától, az egyes iskolák egymáshoz való viszonyáról. Kiemeli a jogfilozófiai alapokat, ismerteti az egyén felelősségéről való gondolkodás és a büntetés jogalapja közötti összefüggést.

Vizsgálja a bűnügyi tudományok egymásra hatását, azt, hogy miként váltak kriminológiai gondolatok büntetőjogi intézményekké. Foglalkozik a büntetőjogi felelősség változásaival, a jogi személy felelősségével, a 12 évet betöltött egyén belátási képességével, a mesterséges intelligencia kapcsán felmerülő kérdésekkel. Multi- és interdiszciplináris megközelítéssel tekinti át a bűnügyi tudományokat. A büntetőpolitika kérdéseit elsősorban a büntetési rendszer szemszögéből közelíti meg.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézszségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az erkölcsi és büntetőjogi szabályok hasonlósága és különbözősége
2. Az egyén bűnösségére vonatkozó nézetek és a büntetés jogalapja
3. A kriminológiai iskolák megjelenése és a büntetőjog változásai
4. Büntetőpolitikai irányzatok, büntető jogalkotás
5. A természettudományok bevonása a legújabb büntetőjogi kihívások értelmezése során

Évközi tanulmányi követelmények:

Előadáson részvétel.

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: írásbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Domokos Andrea: A kriminológiai gondolat megjelenése a magyar büntetőjogban a XIX. század végén Studia in honorem Tamás Jakucs 80.

Ajánlott irodalom:

- Deres Petronella – Domokos Andrea (szerk.) Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Budapest, 2013 De iuris peritorum meritis. 61-75. o.
- Domokos Andrea: Felelősség és felelősségrevonás a büntetőjogban in: Glossa Iuridica II. évfolyam, 1-2. szám Jog és felelősség Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar ISSN 2064-6887 Budapest, 2015. 261 - 272.o.
- Domokos Andrea: Az erkölcs, a büntetőnorma és a nevelés kapcsolódási pontjai in: TANULMÁNYOK POLT PÉTER 60. SZÜLETÉS NAPJA TISZTELETÉRE szerk.: Vókó György A kiadásban közreműködött a HVG_ORAC Lap- és Könyvkiadó Budapest, 2015. 45-53.o.

- Dobrocsi Szilvia - Domokos Andrea- Nemes Zsófia (2016) : Áldozatvédelem és másodlagos viktimizáció. Patrocínium, Budapest, 35 o.
- Domokos Andrea: A sértettek érdekei az új büntetőeljárási kódexben, In: Gál Andor, Karsai Krisztina (szerk.), Ad valorem: Ünnepi tanulmányok Vida Mihály 80. születésnapjára. 47-54. Szeged, 2016. Iurisperitus Bt. (A Pólay Elemér Alapítvány könyvtára; 61.)
- Domokos Andrea:
Egy pozitív tudomány a XIX. századi Magyarországon. In : Studia in honorem István Stipta De iuris peritorum meritis 10. (szerk.) Balogh Judit – Koncz Ibolya Katalin – Szabó István – Tóth J. Zoltán. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Budapest, 2017. 97-110.o.
- Dobrocsi Szilvia, Domokos Andrea:
Kiberbűnözés. In: Homicskó Árpád Olivér (szerk.): Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. 217 p. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2018. pp. 49-74. (Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum; 22.)
- Domokos Andrea: Modern technológia kihívások a büntető anyagi jogban.” in: Technológiai kihívások az egyes jogterületeken. (szerk.) Homicskó Árpád Olivér. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2018. 107-122.o. (Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XXV.)

Jogintézmények történeti-dogmatikai elemzése

A tantárgy megnevezése - (angolul): Historical and dogmatical analysis of legal institutions

A tantárgy megnevezése - (németül): Historische und dogmatische Analyse von Rechtsinstitutionen

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a hallgatókat a dogma-történeti kutatás módszereibe kívánja beavatni: a témakörből előadások formában közvetít ismereteket, majd az egyes doktoranduszok kutatási területéhez is megpróbál segítséget nyújtani célzottan, a vonatkozó jogintézmények történeti gyökereinek feltárásához aktív segítséget nyújtva.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)készségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy hatályos polgári jogunk milyen történeti hagyományt őriz, mely szabályainál fedezhetők fel erős történeti hatások, amelyek egészen a római jogig illetve a korai európai jogtörténetig visszakövethetők. Köztudott, hogy a római jog nagymértékben befolyásolta Európa jogfejlődését, különösen a 12. századtól, a jusztiniánuszi törvénykönyvek újra felfedezésétől, amelyek a megalakuló egyetemeken a jogi oktatás tárgyává (sokáig kizárólagos) váltak.

A történeti hagyomány tudatosításával a doktoranduszok kutatásai elmélyülhetnek, tudományos jellegük lényegesen erősödhet. A római jog és az arra épülő, pandektista gyökerekkel bíró dogmatika a jogi gondolkodás magasiskolája, amelynek tanulmányozása révén a szövegértés, szövegelemzés, jogeset-megoldás, ratio decidendi megtanulható, fokozatosan elsajátítható.

A kurzus során különösen az alábbi jogterületek kerülnek megvilágításra (de az alábbi lista tetszés szerint bővíthető, a doktoranduszok egyéni kutatási irányultsága, szellemi igényei alapján): a személy, személyiség fogalma; a per kettéosztott szerkezete; a cselekvőképesség alapjai; a családjog alapjai (apa jogállása); jogi személyek tana; a tulajdon és a birtok koncepciója; hitelbiztosítékok; a szerződés fogalma, a konszenzuális szerződés koncepciója; a felelősségtan filozófiai és dogmatikai alapjai; a szellemi tulajdon védelmének kialakulása; a deliktumokról.

- 1) A római jog - az európai jogfejlődés alapja
- 2) Személyek joga (jogalanyiség, házasság, apaság)
- 3) Dologi jog (tulajdon, birtok)
- 4) Kötelmi jog (általános rész, különös rész)
- 5) Öröklési jog

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, felkészülés az órára a kiadott szakirodalomból

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli vizsga

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Jakab Éva: Szerzők, kiadók, kalózok. A szellemi alkotások védelmének kialakulása Európában, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012.

Jakab Éva, Humanizmus és jogtudomány: Brissonius szerződési formulái I. Szeged: Pólay Elemér Alapítvány, 2013.

Peter Stein, A római jog Európa történetében, Osiris Könyvtár, Budapest, 2005.

D. J. Ibbetson, A Historical Introduction to the Law of Obligations, Oxford University Press, Oxford, 1999.

Ajánlott irodalom:

Peter Garnsey, Thinking about Property. From Antiquity to the Age of Revolution, Cambridge University Press, Cambridge, 2007.

Jakab Éva, Borvétel és kockázat: Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2011.

Reinhard Zimmermann, The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition, Oxford 1996.

H. Coing, Europäisches Privatrecht I, München 1985.

Kutatásmódszertan (A jogtudományok kutatási módszerei)

A tantárgy megnevezése - (angolul): Method Of Legal Reserarch

A tantárgy megnevezése - (németül): Methodenlehre (Juristische forschungsmethode)

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A DI hallgatóinak elméleti és gyakorlati felkészítése a jogtudományi kutatásokra. Az egyedi és általános jogi aktusok értelmezési és jogalkalmazási módszereinek elemzése. A jogtudományi alkotások nemeinek (rendszerező mű, tanulmány, tankönyv, törvénykommentár, praxiselemzés, monográfia, PHD disszertáció, stb.) szerkezete és jellemzőinek ismertetése és elemzése.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész) készségek és (rész)kompetenciák leírása:

1.

I. A JOGALKOTÁS (JOGALKOTÁSTAN) ÉS A JOGFORRÁSOK RENDSZERE

A. A magyar jogforrási rendszer tendenciális fejlődésmenete (precedensjog és kódexjog)

B. A jog tagozódása: 1.közjog és magánjog;2. anyagi és eljárási jog; 3. alanyi jog, tárgyi jog; 4. megengedő és kényszerítő jogszabályok; 5. történeti jog, tételes jog; 6. írott és íratlan jog

C. A jog alanyai: természetes és jogi személyek;_ az abszolút és relatív szerkezetű jogviszony, mellé- és felérendelt jogi kapcsolatok

D. A jogalkotási törvény és az előzetes és utólagos hatásvizsgálat

E. A jog változásáról és állandóságáról (a jogbiztonság és a jogkövetés elve)

F. A jogforrások rendszere; az állami és autonóm jogforrások; a jogalkotási tevékenység (a törvénytervezet, a törvényjavaslat)

a) A **jogforrások** rendszere és hierarchiája, az állami (parlamentari) jogalkotói tevékenység

b) Az alaki és anyagi jogforrás

c) Alaptörvény; a történelmi és a kartális alkotmány

d) A sarkalatos törvények

c) A kódexek

d) Külön (kódexen kívüli) törvények

e) **Önkormányzati** általános jogi aktusok

f) Egyéb állami jogalkotási tevékenységen kívüli, írott és íratlan, autonóm általános jogszabályok (szokványok, üzleti jószokások, általános üzletkötési feltételek, erkölcsi szabályok, szokásjog, szakmai szabályok, természetes jog-naturalis obligatio)

g) **Hatalomkorlátozás és megosztás** (jogalkotói, jogalkalmazói és végrehajtói - közigazgatási hatalom)

h) Az általános jogszabályok **alkotó elemei:** a rendelkező rész, a rendelkező rész feltétele (hipotézise), a szankció (jogkövetkezmény)

i) A törvények **jövőbeni hatálya** és a visszaható hatály elvi tilalma; a harálybaléptetési jogszabályok (Vhr); a szerzett jogosultságok doktrínája

j) A **genereálklauzulák** (jóhiszeműség és tisztesség, közrend, jóerkölcs)

k) A **jogellenesség** és előírányzásának módszerei (az általános és az egyedi tilalom); a jogellenesség szankciói (személyiségi és vagyoni szankciók, a kártérítés); a törvénykerülés (agere in fraudem legis et partis) és szankciói

l) A **joghézag** és pótlásának módszerei (analógia), a jogi fikció; a jogi hermeneutika

m) A nemzeti jogrendszerek konvergenciája és divergenciája (a római jogi hatások, a recepció, az aquis communautaire)

- n) **Egyedi jogi aktusok:** Bírói határozatok, jogügyletek; 1. A **bírói határozatok** szerkezeti felépítése (rendelkező rész és indoklás), és nemei (marasztaló elutasító, jogalakító, megállapító ítélet, közbenső ítélet; az előkérdés; a jogorvoslatok rendszere; a jogerősség; a végrehajtás; 2. A **jogügyletek.** A szerződési szabadság, a vállalkozói szabadság; a jogügyletek létrejövetele, alaki kellékei, nemei, hatálya, érvényessége (megtámadható és semmis jogügyletek, konvalidáció és konverzió), a színlelt jogügyletek, a titkos fenntartás (reservatio mentalis), fraudolózis jogügyletek, tisztességes verseny, fogyasztói jogosultságok.
- o) A kötelező kuriális **jogegységi határozatok**
- p) **Közösségi és nemzetközi** általános jogszabályok :Az Európai Unió (közösségi) jogforrások (irányelvi és rendeleti jog)
- q) A nemzetközi kollíziós magánjog, a kollíziós magánjog értelmezése, utalás (renvoi) és visszautalás, a nemzetközi közrend (l'ordre public), jogválasztás a nemzetközi kereskedelmi jogban, választottbíróóság
- r) Bilaterális és multilaterális (nemzetközi, regionális) egyezmények
- s) Modell törvények (UNIDROIT)
- t) Európai nemzeti polgári jogi kódexek (BGB, OÁPtk ,Svájci Ptk és Kt., Code civil, olasz Codice civile, magyar Ptk. és kodifikációs jellemzői

2.

E. **Alkotmányosság és törvényesség**

- a) Az alkotmánybíróság: az alkotmányosság és törvényesség kontrollja
- b) Alkotmányjogi panasz

F. **Előzetes (jogalkotói) és utólagos (alkotmánybírósági) alkotmányossági kontroll**

H. **Alap- és emberi jogok, ombudsman; a személyiségi jogok (élet, egészség, testi épség, szabadság, emberi méltóság), forgalmazható és forgalmon kívüli javak (rei inter et extra commercium); dologi jogosultságok, a közjavak és a koncesszió (a közjavak gazdasági célú engedményezése), az ingatlan-nyilvántartás alapelvei**

3.

II. **A JOGÉRTELMEZÉS**

A. **Az általános jogi aktusok értelmezési módszerei (jogi jelentéstan)**

- a) A jogi értelmezés alanyai (jogalkotói – autentikus értelmezés), jogalkalmazói (bírói és közigazgatási) értelmezés és az értelmezés tárgya (a jogszabály);
- b) a jogdogmatikai- tételes jogi és a jogelméleti módszer
- c) A történeti módszer
- d) A jogösszehasonlítási módszer
- e) A de lege lata és a lege ferenda értelmezési módszer
- f) A szisztematikus (rendszerező) értelmezési módszer
- g) A jogszabály jogi célja (rendeltetése) szerinti értelmezési módszer
- h) Az extenzív (kiterjesztő) és az intenzív (belterjes) jogértelmezés
- i) A nyelvtani értelmezés, a jogi szakkifejezések (köznyelvi és szaknyelvi jelentés), jogi szinonimák és homonimák
- j) A logikai értelmezés, a jogi definíció
- k) Alkotmánykonform értelmezés
- l) Az erópakonform értelmezés
- m) Objektív értelmezés
- n) Szubjektív értelmezés

4.

B. **Az egyedi jogi aktusok értelmezése**

- a) A jogügyletek különleges értelmezési szabályai (a jogügyleti akarat és nyilatkozat), a jogügyletek lényeges és mellékes elemei, a visszerthes és az ingyenes szerződések értelmezése, az általános üzletkötési feltételek, a fiduciárius szerződés, fiktív és színlelt szerződés, kerülő szerződés, a falsa demonstratio non nocet elve (a szerződés téves nevesítése); jogértelmezési klauzulák
- b) A bírósági és közigazgatási határozatok értelmezése (a jogilag releváns tények és a szentencia- rendelkező rész)

5.

III. **A JOGTUDOMÁNYI MŰVEK ÉS A KUTATÁSTECHNIKA**

A. **A jogtudományi alkotások nemei**

- a) Monográfia
- b) Rendszerező mű
- c) Tanulmány
- d) Törvénytárgyalás
- e) Jogtudományi lexikonok és enciklopédiák
- f) Tudományos vita, kritika
- g) Könyvvértékelés, könyvbemutató
- h) Tankönyv

- i) Bírói gyakorlat elemzése (praxiselemzés)
- j) Egyéni és csoportos kutatás, egyéni és társszerzői művek

B. A hazai és külföldi doktori iskolákról

C. A jogirodalom; tudományos és szakmai folyóiratok

D. Jogforrások kiadványai

E. Bírói gyakorlat gyűjteményes kiadványai, elektronikus jogtárak

F. A PHD disszertáció és a monográfia kidolgozásáról

a) A témaválasztás és a témaválasztással kapcsolatos előzetes (exploratív) kutatás; a „szűkebb” vagy „tágabb” téma kérdése; egy meghatározott jogintézmény, mint a disszertáció témája; a választott témának van tartós jogintézményi (mormatív) háttere; a választott témának van jogirodalma és praxisa

b) A jogtudományi disszertációk rendszerinti nemei (tételes jogi, jogtörténeti, jogelméleti, jogszociológiai, jogösszehasonlítási); a kutatói módszer(ek) témához idomuló alkalmazása

c) A kutatói hipotézis

d) A mérvadó hazai és külföldi jogirodalom és praxis (joggyakorlat) begyűjtése, rendszerezése és értékelése

e) Az időszerség, az eredetiség és a tudományos hozzájárulás

f) A disszertáció felépítése és tartalma (bevezetés és témaindoklás, alkalmazott kutatói módszerek bemutatása és indoklása, tárgyalás, összefoglaló és a kutatási eredmények bemutatása, a hivatkozott és felhasznált jogirodalom és jogforrások jegyzéke)

g) A hivatkozások és az idézetek módja

Évközi tanulmányi követelmények:

Előadásokon való interaktív részvétel

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

1) Szalma József, A jogtudományok kutatási módszerei (Kutatásmódszertan), Patrocínium, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom:

2) Jakab András, Gajduschek György (szerk.), A magyar jogrendszer állapota, MTATKJTI, Budapest, 2016.

3) Jakab András-Menyhárd Attila (szerk.), A jog tudománya, tudománytörténeti és tudományelméleti írások, gyakorlati tanácsokkal, HVG/ORAC, Budapest, 2015.

További hazai és külföldi kutatómódszertani (jogforrás- és jogértelmezés elméleti) fakultatív irodalom:

4) Trócsányi László, Az Alaptörvény elfogadása és fogadtatása, in: Varga Norbert (szerk.), Az új Alaptörvény és a jogélet reformja, SZTE ÁJK, Doktori Iskola, Szeged, 2013; Trócsányi László-Schanda Balázs, Bevezetés az alkotmányjogba, Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, HVG/ORAC, Budapest, 2012.

5) Küpper Herbert, Ungarns Verfassung von 25. April 2011, Peter Lang, Frankfurt am Main, 2012

6) Larenz, Karl, Die Methode der Auslegung des Rechtsgeschäfts, - zugleich ein Beitrag zur Theorie der Willenserklärung, Diss, I. Auflage, 1930.

7) Kelsen, Hans, Reine Rechtslehre, Nachdruck der 2. Auflage, Verlag Österreich, Wien, 2004; uő.: Tiszta jogtan, ford. Bibó István, Budapest, 1988; uő.: Az államelmélet alapvonalai (a német kéziratból fordította és jegyzetekkel ellátta, Moór Gyula), Szeged, 1927.

8) Korinek László, A bünygyi tudományok helyzete, Magyar Tudomány, 2007/12. szám; uő.: Bűnözési elméletek, Budapest, Duna Palota, 2006.

9) Kötz, Hein, Zweigert, Konrad, Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiet des Privatrechts, 3. Auflage, J.C.B. Mohr, Tübingen, 1996; uő.: angol fordítás, Oxford, 1998.

10) Hamza Gábor, Alkotmányjogi és európai jogi tanulmányok, Patrocínium, Budapest, 2018.

11) Hamza Gábor, A római jog és hatása a modern jogok fejlődésére, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2013, uő.: Hamza Gábor-Sajó András, Savigny a jogtudomány fejlődésének keresztüzében, Állam és Jogtudomány, Budapest, 1980/2-3.

12) Hamza Gábor (szerk.), Magyar jogtudósok (sorozat): I. kötet, MF. (Magyar Felsőoktatás) Könyvek, 12, Budapest, 1999; második kötet, MF Könyvek, 17, Budapest, 2001; harmadik kötet, ELTE ÁJK, Bibliotheca Juridica, ELTE ÁJK, Budapest, 2006; negyedik kötet, ELTE ÁJK, Eötvös Kiadó, 2014.

13) Gajduschek György, A közigazgatás szervezeti jellemzői, összehasonlító aspektusból, in: Szamel Katalin, Balázs István, Gajduschek György, Koi Gyula (szerk.), Az európai Unió tagállamainak közigazgatása, Complex Wolters Cluwer, Budapest, 2011.

14) Dereux, De l'interpretation des actes juridiques, Thèse, Paris, 1910.

15) Bosshart, L'interpretation des contrats, Thèse, Genève, 1939.

16) Blutman László, Egy empirikus jogértelmezéstan szükségessége, Jogtudományi Közlöny, 2008/1. sz. 3-13. oldal.

17. *Bydlinski*, Franz, *Juristische Methodenlehre und Rechtsbegriff*, Wien, 1991; uő.: Themenschwerpunkte der Rechtsphilosophie bzw. Rechtstherie, *Juristische Bätter*, 1994.
- 18) *Cannaris*, Die Verfassungskonforme Auslegung und Rechtsvortbildung im System der juristischen Methodenlehre, *Festschrift für E.A. Kramer*, 2004, 141. oldal.
- 19) *Blühdorn*, Jürgen, *Naturrechtskritik und Philosophie des positives Rechts*, - zur Begründung der Jurisprudenz als positiver Fachwissenschaft durch Gustav Hugo, *Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis*, 41, 1973.
- 20) *Földi András*, *Hamza Gábor*, A római jog története és institúciói, Eszterházy Egyetem, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, huszonkettedik kiadás, Budapest, 2018.
- 21) *Sándor István*, *Bussines Law in Hungary*, Magister Books, Patrocínium, Budapest, 2016.
- 22) *Földi András* (szerk.), *Összehasonlító jogtörténet*, ELTE ÁJK, Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.
- 23) *Mezey Barna*, *Hatalom-megosztás és jogállamiság*, Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
- 24) *Kecskés László*, *EU-jog és jogharmonizáció*, negyedik kiadás, HVG/ORAC, Budapest, 2011. Uő.: A jogalkotásért és a jogharmonizációért való állami kárfelelősség összekapcsolása, *Jura*, Pécs, 2001/1. szám, 66.-77. oldal. Uő.: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszeiben, HVG/ORAC, Budapest, 2009.
- 25) *Vékás Lajos*, *Az új Polgári Törvénykönyv elméleti előkérdései*, HVG/ORAC, Budapest, 2001.
- 26) *Rixer Ádám*, *A vívmány-teszt*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018
- 27) *Jakab András-Takács Péter* (szerk.) *A magyar jogrendszer átalakulása, 1985-1990-2005*, I.-II. kötet, *Bibliotheca Iuridica, Acta Congressum*, 15, Gondolat –ELTE ÁJK, Budapest, 2007.
- 28) *Karácsony András*, *Jogfilozófia és társadalomelmélet*, Pallas Studio – Attraktor Kft, Budapest, 2000; u.ő.: *Természetjog és jogpozitivizmus vita a háború utáni német gondolkodásban*, *Jogfilozófia és társadalomelmélet*, Pallas Studio - Attraktor Kft, 2000.
- 29) *Szalma József* (2017), *A jog változó és változatlan jegyei*, *Pickler Gyula elméletének fényében*, *Valóság* (a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat havi folyóirata), Budapest, 2017/5. szám, 96-108. oldal.
- 30) *Szalma József* (2017), *A történeti alkotmány és a sarkalatos törvények*, *Miskolci Jogi Szemle*, Miskolc, XII. évfolyam, 2017/2 szám, 25-38. oldal.
- 31) *Szalma József – Cservák Csaba*, *A történelmi-történeti Alkotmány és értelmezési kérdései az új magyar Alaptörvény fényében*, *Létünk*, Újvidék, 2017/2. szám, 9-35. oldal.
- 32) *Szalma József*, *A természetjogról*, in: *Magyar Tudomány Napja* (szerk. Szalma József), Dialóg Campus, Budapest, 2018, 269-294.

Kutatásszervezés

A tantárgy megnevezése - (angolul): Organisation of research

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy segítséget kíván nyújtani a PhD hallgatók számára ahhoz, hogy kutatásaikat racionálisan szervezzék.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A kutatás előzményeinek feltárása (korábbi releváns kutatások, jogi háttér elemzése, hazai és külföldi jogesetek feltárása, a célzott anyaggyűjtés fontossága).
2. Kutatási kérdések és hipotézisek. A főtémához kapcsolódó további kérdéskörök meghatározása és vizsgálata. [Témaválasztás és indoklása (relevancia: miért érdekes?, Mit akarok mondani?), Általánosíthatóság és további kutatási lehetőségek.]
3. A doktori iskolai képzésben oktatott tárgyak keretében a választott főtémát és a kapcsolódó kérdéskörök valamelyikét érintő jogi kérdések kutatása, elemzése és tanulmányban való feldolgozása.
4. Közös gyökerű publikációk készítése (Etikai kérdések, A különböző publikációs helyszínek előnyei és hátrányai).
5. Kreditgyűjtés a kutatás szolgálatába állítva (konferencia részvétel, konferencia ismertető, recenzió, rövid tanulmányok, tanulmány sorozatok, stb.) Megvalósíthatóság: költség-haszon elemzés, időigény, költségvetés, pályázati lehetőségek

Évközi tanulmányi követelmények:

Munkaterv elkészítése a 8 féléves képzésre, az egyes félévekben elvégzendő tudományos feladatok és a megszerezhető kreditek listázásával.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Sik Endre, Simonovits Bori: Feladatgyűjtemény a társadalomkutatás módszertanához ELTE TáTK

Ajánlott irodalom:

Szakirodalom- és forráshasználat

A tantárgy megnevezése - (angolul): Sources of literature and the use of literature sources

A tantárgy megnevezése - (németül): Fachliteratur und Quellenverwendung

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy a doktori képzés alapozó jellegű kötelező ismeretköre. Célja, hogy a doktori képzésben részt vevő hallgatók megfelelő ismereteket szerezzenek a tudományos munkához szükséges szakirodalom kiválasztásához és feldolgozásához. A tárgy keretében megismertetjük a doktoranduszokat a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmi adatbázisokkal és ezek felhasználásával. A tanóra keretében – a gyakorlati alkalmazást elősegítő céllal – meglátogatjuk a legnagyobb hazai állam- és jogtudományi gyűjtőkörű Országgyűlési Könyvtárat. A tárgy oktatásának további célja, hogy a hallgatók megismerjék az archivált források funkcióit és lehetséges feldolgozási technikáit.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tárgy keretében igyekszünk a tudományos munka egyik legfontosabb mozzanatát, a megfelelő szakirodalmi források kiválasztását és feldolgozását megismertetni és elsajátíttatni. Ennek érdekében – a tárgyat hallgató doktoranduszok doktori témájához tartozó területeken – számba vesszük a lehetséges forrásköröket, és áttekintjük ezek szelektálására és felhasználására vonatkozó gyakorlatot. Törekszünk olyan készség kialakítására, amelynek segítségével a hallgatók önállóan dönteni tudnak a hazai és nemzetközi szakirodalom kiválasztására és értékelésére. Ennek során bemutatjuk a legfontosabb digitális adatbázisokat, és ezek kezelésének módját.

A tanórán az alábbi ismeretköröket tekintjük át:

1. A tudományos közlemények sajátosságai, a tudományosság – doktori szintre vonatkozó – kritériumai. A PhD értekezés tudományos, tartalmi követelményei
2. A tudományos művek témaválasztása és a lehetséges szakirodalom (levéltári) források köre. Az „új” tudományos eredmény követelménye és a szakirodalom kiválasztás, kritikai feldolgozása
3. A levéltári források jelentősége, alkalmazásának területei, hazai és nemzetközi elérhetőségeik
4. A szakirodalom összegyűjtése, a feldolgozás módja, az idegen nyelvű források felhasználása
5. A szakirodalom feldolgozása a gyakorlatban: az adatbázisok kezelésének módja, a legfontosabb digitális gyűjtemények, katalógusok bemutatása. Kutatási módszerek: értekezés és tézis-írási technikák.

Évközi tanulmányi követelmények: előadások látogatása, egy tanulmány készítése a választott doktori tárgykörben

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

A jog tudománya. Tudománytörténeti és tudományelméleti írások, gyakorlati tanácsokkal. (Szerk.: Jakab András-Menyhárd Attila) HVG-ORAC. Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom:

Tóvári Judit: Forráskutatás a világhálón. Médiainformaticai kiadványok. Eger, 2014.

Társulási szabadság és korlátai - Társaságok, vállalatcsoport, kis- és közepes vállalkozások

A tantárgy megnevezése - (angolul): Freedom to conduct a business and its limitations - companies, group of companies, small and medium sized enterprises

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: –

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A jogi alapképzésben nincs lehetőség a társasági jog néhány fontos területének bemutatására. Ezek egyike a jogi személy polgári-kereskedelmi jogi szabályozása és a személyiségvédelem alapjogi megközelítése közötti kapcsolat bemutatása.

A társaságok egyre nagyobb hányada vállalatcsoport részeként tevékenykedik. A vállalatcsoportozás való tartozás jelentősen átalakítja a társaság legfőbb szervének, vezető tisztségviselőjének jogállását és kisebbségvédelmi jogokat keletkeztet.

A kis- és közepes vállalkozások igen fontos szerepet játszanak a foglalkoztatásban és a munkanélküliség csökkentésében, ezért a jogalkotás újabban kiemelt figyelmet szentel a kkv-nak.

A doktori iskolai képzés – a PhD. hallgatók társasági jogi ismereteire alapozva – egyrészt hiányt pótol ezen a három területen, másrészt a jogi személyekre vonatkozó olyan új megközelítésekre és szabályokra irányítja a doktoranduszok figyelmét, amelyek PhD kutatási témaként is figyelmet érdemelnek.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézszségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Társulási szabadság az Európai Unió alapelveinek rendszerében. A Társulási szabadság korlátai és az európai joggyakorlat.
2. A magyar Alaptörvény és a piacgazdaság. A Ptk. társaságalapítási rendelkezései. Diszpozitív és kogens rendelkezések. A társasági típusok numerus claususa.
3. Vállalatcsoport, a vállalatcsoport felépítése, megalakítás és működése. Elismert vállalatcsoport.
4. A kis- és közepes vállalkozások gazdasági és munkaerőpiaci szerepe. A kkv. európai fogalmi ismérvei.
5. A kis- és közepes vállalkozások jogsértő magatartásának kedvezményes elbírálása. A kkv. és az öröklés.

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: írásbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

XIV. fejezet: Befolyásszerzés gazdasági társaságban

In. A gazdasági társaságokról szóló törvény magyarázata, szerk.: Miskolczi Bodnár Péter
Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 2002., 708-772. old.

XI. fejezet Konzernképződmények, befolyás más társaságokban

In. Fazekas Judit, Harsányi Gyöngyi, Miskolczi Bodnár Péter, Ujváriné Antal Edit: Társasági jog és konzernjog
UNIO Kiadó, Budapest 2002., 421-458. old.

VIII. fejezet: Kis- és középvállalkozások

In. Európai társasági jog (2., bővített kiadás), szerk.: Miskolczi Bodnár Péter
KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest 2004., 301-336. old.

IX. fejezet: A társaságcsoporthok

In: Európai társasági jog (2., bővített kiadás), szerk.: Miskolczi Bodnár Péter
KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest 2004., 337-380. old.

Az irányítást biztosító befolyás szabályozásának fő kérdései az 1988. évi, az 1997. évi és a 2006. évi társasági törvényben 146-168. old. In Sárközy Tamás ünnepi kötet szerk.: Pázmándy Kinga
HvgOrac Kiadó, Budapest 2006.

A befolyásszerzót terhelő felelősség 185-206. old.

In: Ünnepi tanulmányok Sárközy Tamás 70. születésnapjára

Szerk.: Nótári Tamás

Lectum Kiadó, Szeged 2010.

Az elismert vállalatcsoport az új Polgári Törvénykönyvben 146-164. old.,

In: „Megújulás a jogi személyek szabályozásában” tanulmányok az új Ptk. köréből

Szerk.: Grad-Gyenge Anikó – Miskolczi Bodnár Péter, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Patrocinium Kiadó Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom:

Tudományos tanulmány írása

A tantárgy megnevezése - (angolul): Writing a scientific paper

A tantárgy megnevezése - (németül): Einen wissenschaftlichen Aufsatz zu schreiben ...

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja a hallgatók számára elméleti és gyakorlati ismeretek közvetítése a tudományos tanulmányok írásának technikai, elméleti és gyakorlati megfontolásaihoz. Az elméleti ismertek előadás formájában való közvetítése a tárgy alapja. Ugyanakkor az önként vállalkozó hallgatók írás-próbálkozásait megvitatta, javítgatva saját tapasztalatra építve, készségeket fejlesztve is segíteni kíván a hallgatóknak.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)készségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tárgy célja annak sokoldalú bemutatása, hogy milyen lépésekben, milyen struktúrában, milyen előkészítő munkák után és hogyan érdemes megírni egy tudományos tanulmányt. A tanulmány megírásának vannak komoly anyaggyűjtési, felkészülési előkészületei: a szakmai-tudományos probléma körvonalazása, esetleg jogeseti háttér összegyűjtése, a szakirodalom, a bibliográfia összeállítása. Az előkészületek gondos tervezése, a tanulmány felépítésének átgondolt előzetes vázolása meggyorsítja, logikusabbá teszi – azaz sikeresebbé a munkát. Az előkészítő szakasz után maga az írás okoz nehézséget: hogyan milyen stílusban, milyen nyelvezetet használva kell egy tudományos tanulmányt összeállítani. Itt a kurzus épít és utal a korábban már hallgatott módszertani tárgyak tanulságaira. A tanulmány megírása előtt azt is célszerű eldönteni, hogy milyen szakmai közleményben szeretné a szerző megjelentetni – hisz sokszor az írás stílusa és a tanulmány szerkezete szempontjából a megjelenés helye konzekvenciákkal jár ill. követelményeket támaszt. A tanulmány írásánál alapvető a lábjegyzetelési technika – ennek néhány hazai és nemzetközi, bevett rendszerével is megismerteti a hallgatókat a kurzus.

- 1) Témaválasztás, tervezés, jogi probléma - bibliográfia
- 2) Felépítés, szerkezet, stílus – absztrakt és címválasztás
- 3) Érvelés – módszertan, célkitűzés és stílus összefüggései – jog és nyelv
- 4) Lábjegyzetelési technikák
- 5) Szakirodalom feldolgozása, mélysége és igényessége - iskolák

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, felkészülés az órára a kiadott szakirodalomból

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy (ötfokozatú)

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Havasréti J., Tudományos írásmű, Budapest, 2004.

Richard Aczel, Hogyan írjunk esszét? Osiris, Budapest, 2006.

Research Methods for Law, 2. kiadás, szerk. Mike McConville, Wing Hong Chui, Edinburgh University Press, 2007.

Ajánlott irodalom:

OSCOLA lábjegyzetelési technikák; Szerzői útmutatók

How to write a research paper - <https://www.aresearchguide.com/1steps.html>

<https://writing.wisc.edu/handbook/assignments/>

Hol és hogyan publikáljunk - Folyóiratok rangsorolása (MTA, internetes rendszerek)

Új irányok a magyar közigazgatásban és közigazgatási jogtudományban

A tantárgy megnevezése - (angolul): New directions within Hungarian public administration and Hungarian administrative sciences

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A hallgatók bepillantást nyerhetnek a legnagyobb jogterület, valamint az azt tudományos igénnyel megragadni kívánó diszciplínák legújabb jelenségeibe, trendfordító sajátosságaiba, illetve eredményeibe. Reményeink szerint a doktoranduszok – szűkebb kutatási témájuktól függetlenül is – olyan ismeretekhez jutnak, melyek egy általános látókörbővülést eredményeznek, s visszahatnak saját témáikra és azok feldolgozásának módszereire is.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A közigazgatás táguló fogalma. Milyen lesz a jövő közigazgatása?
2. A közigazgatási szervek struktúrájának átalakulása jogi és politikatudományi nézőpontból.
3. A közigazgatási felelősség formái, különös tekintettel a jogi és jogon túli felelősség formáira.
4. A digitalizáción túl, avagy a személyesség-modell megjelenése a közigazgatásokban.
5. A közigazgatás-tudomány új résztudományai. A magyar közigazgatási jogtudomány szinterei. A közigazgatási jogtudomány előtt álló dogmatikai kihívások

Évközi tanulmányi követelmények:

Egy kisealódás tartása, továbbá egy – az előadóval egyeztetett témájú - 'beadandó' elkészítése. A beadandó elvárt terjedelme mintegy 8-10.000 karakter.

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Rixer Ádám: *A köz természete. Új irányok a magyar közigazgatásban és közigazgatási jogtudományban.* Budapest, Patrocinium, 2013.

Ajánlott irodalom:

Adam Rixer: *The new functions of state administration: direct community organising and identity-building. The case of Hungary.* Budapest, Dialóg Campus, 2019.

Rixer Ádám: *A magyar közigazgatási jogtudomány értékelésének szempontjai.* Budapest, Dialóg Campus, 2019.

A nemzetiségek érdekképviseleti rendszere

A tantárgy megnevezése - (angolul): The system of interest representation of national minorities

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Móré Sándor egyetemi adjunktus

Oktató(k): Dr. Móré Sándor egyetemi adjunktus

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja egy átfogó elméleti keret bemutatása azon főbb intézményi struktúrák tekintetében, amelyek biztosítják a nemzetiségek számára az identitásuk megőrzését, megélését és továbbfejlesztését. Ezen elméleti keret lényege, hogy különválasztjuk a politikai képviselet (parlamentari képviselet), az érdekképviselet (nemzetiségi önkormányzatok, szószólók, civil szervezetek) és a jogvédelem (alapvető jogok biztosa, bíróságok stb.) intézményeit. További cél a nemzetiségi érdekképviseleti intézmények tényleges tevékenységének elemzése abból a szempontból, hogy melyek azok a tényleges működés során tapasztalt problémák, amelyek változatlanul megoldandóak, méghozzá sürgősen? Továbbá milyen egyéb feladatok tűzhetőek ki és milyen (intézményesített) megoldások lehetségesek e téren? A válaszok körvonalazódása érdekében vizsgáljuk a kapcsolódó magyar közelmúltbeli és hatályos jogi szabályozást a nemzetközi jogforrások, az alkotmánybírósági határozatok és az ombudsmani állásfoglalások tükrében.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A nemzetiségek fogalmának fontosabb univerzális és európai vonatkozásai. A nemzetiségek fogalma Magyarországon
2. Fontosabb külső-belső hatások és mérföldkövek a nemzetiségi szabályozás történetében
3. A nemzetiségi képviseletre vonatkozó források az ENSZ és az Európa Tanács keretében. A nemzetiségvédelem szintjei az európai országokban
4. A nemzetiségi szószólók intézménye. A nemzetiségek (politikai) parlamenti képviselete
5. A nemzetiségi önkormányzatok. A nemzetiségi civil szervezetek

Évközi tanulmányi követelmények: A témában egy évközi „házi” dolgozat készítése kötelező.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Móré Sándor: *A hazai nemzetiségek parlamenti részvétele – tények és lehetőségek*, Glossa Iuridica 2018/1-2. 129-157.
- Móré Sándor: *A nemzetiségi önkormányzatok – tények és lehetőségek. A nemzetiségi önkormányzatok kapcsolata a közigazgatással*, Glossa Iuridica 2017/3-4. 182-230.

Ajánlott irodalom:

- Móré Sándor: *A nemzetiségi szószólói intézmény jogi kerete és működésének első két éve*, Parlamenti Szemle 2016/2. 30-51.
- Móré Sándor: *A nemzetiségek országgyűlési képviseletének egyes kérdései Magyarországon*, Magyar Jog 2015/10. 584-592.
- Móré Sándor: *Népszámlálási adatokhoz és konkrét létszámhoz kötöttség a nemzetiségi önkormányzatok szabályozásában*, Új Magyar Közigazgatás 2014/4. 18-22.
- Móré Sándor: *Új irányok a nemzetiségi önkormányzatok létrehozásában*, Jogtudományi Közlöny 2014/9. 429-434.

- Móré, Sándor: *Issues of the parliamentary representation of national minorities in Hungary*, International Journal of Public Law and Policy 2016/4. 317-332.
- Móré, Sándor: *The Renewal of the Opportunities of Minority Self-Governments*. In:  d m Rixer (Ed.): *The Roma and Public Administration in Hungary*, Károli Gáspár Református Egyetem,  llam-  s Jogtudományi Kar, L rincz Lajos K zjogi Kutat m hely, Budapest, 2015. 52-61.
- Mór , Sándor: *Minority Self-Governments in Hungary*. In: András Patyi –  d m Rixer (Eds.), *Hungarian Public Administration and Administrative Law*, Passau, Schenk Verlag GmbH, 2014. 350-363.

A tisztesség követelménye a fogyasztóvédelemben és a versenyjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Obligation of Fairness in the Consumer Protection and the Competition Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy - a tisztesség követelményének és a tisztességtelenség tilalmának általános polgári jogi előírásaira építve - két speciális területen mutatja be azt, hogy a jogalkotó hogyan értelmezi és a joggyakorlat hogyan alkalmazza a tisztesség fogalmát. A fogalomtisztázást követően a tisztességtelenség speciális jogkövetkezményei is áttekintésre kerülnek

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A tisztesség történeti gyökerei és polgári jogi követelménye.
2. A tisztességtelen verseny története és hatályos szabályai. A tisztességtelen magatartást általában tiltó generálklauzula. A tisztességtelenség az egyes típusállásokban. Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés.
3. A tisztességtelen verseny normáiba ütköző magatartással szembeni fellépés.
4. A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma.
5. Sajátos felelősségi szabályok a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat esetén.

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Miskolczi Bodnár Péter: Miért legyek tisztességes? In Nézetek, vélemények az etikus közgazdasági gondolkodásról Az etikus közgazdasági gondolkodás és a versenyképesség Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest 2016.
- Miskolczi Bodnár Péter: A jóhiszeműség és tisztesség elve. A tisztesség követelménye és a tisztességtelen magatartás polgári jogi tilalma 13-111. old. in Az üzleti jog egyes modern kihívása (szerk. Szuchy Róbert) Patrocínium Budapest 2017.
- Miskolczi Bodnár Péter: A Versenytörvény magyarázata KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest 2002., 545 old.
- Miskolczi Bodnár Péter: Versenyjog UNIÓ Kiadó, Budapest 2004. 311 old.

- Miskolczi Bodnár Péter: Visszaélés gazdasági erőfölénnyel 280-320. old. In Kommentár a Tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozások tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvényhez (szerk.: dr. Juhász Miklós- Ruszthyné dr. Juhász Dorina – dr. Tóth András, Gazdasági Versenyhivatal, Budapest 2015.)
- Miskolczi Bodnár Péter: A gazdasági erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos joggyakorlatról Gazdaság és Jog 1999. évi 3. szám 3-8. old.
- Miskolczi Bodnár Péter: A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma Patrocinium Kiadó, Budapest 2011.
- Miskolczi Bodnár Péter: A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma 289- 328. old. in: Magyar fogyasztóvédelmi magánjog – európai kitekintéssel Szerk.: Szikora Veronika Fogyasztóvédők magyarországi egyesülete, Debrecen, 2010
- Miskolczi Bodnár Péter: Fogyasztóvédelem az új Ptk.-ban Magyar Jog 2018, 11. 593-604. o.

Ajánlott irodalom: -

Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei

A tantárgy megnevezése - (angolul): The antecedents of the European common law from the 19th and 20th centuries

A tantárgy megnevezése - (németül): Die Vorgeschichten des europäischen Gemeinschaftsrechts von 19. und 20. Jahrhunderten

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Álla- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A félévre szóló oktatási-tudományos program aktuális kérdést, az egységesülő Európa jogának újabb kori történelmi előzményeit fogja át. Személyes tapasztalataink szerint a nyugati egyetemek többségén oktatnak ilyen jellegű tárgyakat, a közös európai jog történetét szinte kivétel nélkül önálló tudományszakként, kutatási anyagként kezelik. Német területeken a hagyományos jogtörténeti oktatás is egyre inkább ebbe az irányba fordul, a nemzeti jog kutatása során különös hangsúlyt kap az általános jellemzők feltárása. A tantárgy segítségével elfogadható módon „aktualizálható” a hazai jog története, feloldható a klasszikus és jelenkori jogtörténet közötti átmenet (ma jórészt ellentét). Tárgyasul, konkrét értelmet nyer az összehasonlító jogtörténeti kutatási program, hiszen így egy kérdésre koncentrálva, az európai egységesülés legújabb folyamatait vizsgálva lehet koordinált tudományos feltárást végezni.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az első világháború hatása az európai közgondolkodásra
2. A Nemzetek Szövetségének szervezete, tevékenysége
3. Kalergi Páneurópa-terve
4. Aristide Briand koncepciója az államok összefogásáról
5. A jogi egységesülés tendenciái; a kodifikációk csoportosítása

Évközi tanulmányi követelmények:

A szemináriumokon a látogatása kötelező

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Stipta István: *Európai integrációs koncepciók a XX. században*. In: *Egyetemes jogtörténet II*. Egyetemi tankönyv. (Szerk.: Horváth Pál) ISBN: 963-18-9742-7. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 297-310. p.

Varga Csaba: *A kodifikáció mint társadalmi-történeti jelenség*. Akadémiai Kiadó. Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom:

Stipta István: *Korai elképzelések az európai államok összefogásáról*. In: *Ius Humanum. Ember alkotta jog. (Műhelytanulmányok) Prudentia Iuris 15*. (Szerk.: Szabó Miklós). ISBN: 963-9103-75-6. Bíbor Kiadó Miskolc, 2001. 157-170. p.; Uő; *Az európai integráció intézmény- és eszmetörténeti előzményei*. In: *Egyetemes jogtörténet I*. (Szerk.: Horváth Pál). ISBN: 963-18-9747-8. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 513-558. p.

Az olajügyektől a kiberbűnözésig (A gazdasági bűnözés rendszerváltozás utáni felgyorsult fejlődéstörténete)

A tantárgy megnevezése - (angolul): The fight against economic crime in Hungary (in the latest history of criminal aspects)

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Tóth Mihály egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Tóth Mihály egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus a gazdasági bűnözés rendszerváltozás utáni mindinkább felgyorsuló fejlődéstörténetét és annak tanulságait dolgozza fel.

Többek között arra keresi a választ, hogy a folyamatosan változó megjelenési formákkal, milyen gyorsan és mennyire hatékonyan tudta és tudja felvenni a harcot a bűnüldözés.

Sikerül-e az e területen mindig erőteljesen érzékelhető lépéshátrány csökkentése, hatékonyak-e az okozott károk, hátrányok megtérítésére irányuló eljárások?

A kurzus vizsgálja többek között a hitelezővédelem aktuális kérdéseit, a fogyasztók és versenytársak érdekeinek védelmében igénybe vehető büntetőjogi eszközöket, az euro-hamisítások újabb veszélyes formáit, vagy a pénzmosás tényállásának és alkalmazási gyakorlatának változatlan helykeresését a büntetőjog rendszerében.

Az elméleti alapok után konkrét gazdasági bűnügyek vádiratain és ítéletein keresztül próbálunk közelebb jutni a fontosabb tanulságokhoz..

A tematikai sokszínűség általános áttekintést tesz lehetővé a gazdasági bűnözés sokszínű világában (nem is minden kérdéskörre kitérve) ez azonban igény szerint szűkíthető és megalapozhatja egyes témakörök későbbi részletesebb vizsgálatát.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész) kompetenciák leírása:

1. A csőd és felszámolás kriminális vonatkozásainak változásai. A fogyasztóvédelem kérdései a hamis termékjelzések és a minőségvédelem büntetőjogi összefüggései.
2. A telefonkártya végtelenítésétől a bankkártyák klónozásáig – a büntetőjog és a mögöttes szabályozás reakciói. A pénzmosás és tőkepiaci visszaélések – fantomból valóság.
3. A pénzhamisítás változó elkövetési tárgyai. A jogellenes Áfa visszaigénylések kifinomult formáinak kialakulása: a nemzetközi körhinta-csalások, fiktív alvállalkozások és „munkaerő-közvetítések”.
4. Az internet kapcsolata a gazdasági bűnözéssel. Bűnüldözési kérdések: a gazdasági bűnözés elleni küzdelem, korszerűsödő formái.
5. Gazdasági bűnözés a statisztikában és a valóságban.

Évközi tanulmányi követelmények:

szóbeli beszámoló (melynek eredménye az évközi feladatok teljesítésétől is függ)

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Tóth Mihály: Gazdasági bűnözés és bűncselekmények. KJK-Kerszöv Budapest, 2002.

Tóth Mihály: Morális deficit és paternalizmus: régi-új irányok a gazdasági bűnözés határain. Kriminológiai Közlemények 2017.77. szám 11-28.o.

Tóth Mihály: A gazdasági bűnözés és bűncselekmények néhány aktuális kérdése
MTA Law Working Papers 2015.2.

Ajánlott irodalom:

Molnár Gábor: A gazdálkodással összefüggő bűncselekmények. Konferenciakötet, szerk. Domokos Andrea, KRE ÁJK, 2018 25-43.o.

Gál István László: A tőkepiac büntetőjogi védelme Magyarországon. Pécs, 2019.
Kondorosi András: A gazdasági büntetőjog aktuális problémái. Bíbor kiadó, Miskolc, 2018.
Mezei Kitti: A kiberbűnözés szabályozási kihívásai a büntetőjogban. Ügyészek lapja, 2019. 4-5.

Felelősség a szerződésen kívül okozott károkért

A tantárgy megnevezése - (angolul): An Outline of the Delictual Liability.

A tantárgy megnevezése - (németül): Haftung für Schadenersatz

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy célja a hallgató alapképzésben megszerzett ismereteinek elmélyítése a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség körében, különös tekintettel a Polgári Törvénykönyv és a ráépülő speciális szabályozások, összehasonlító vizsgálatára.

A hallgató képessé válik a határterületi tényállások aszerinti megkülönböztetésére, hogy a szerződéses vagy szerződésen kívüli károkozás szabályai alkalmazandók-e rájuk.

A hallgató átfogó ismereteket szerez a vonatkozó magyar esetjogról, megismeri a releváns magyar elméleti irodalom legfontosabb írásait és betekintést nyer az új Ptk. előkészítése során lefolytatott szakmai vitákba.

A hallgató a kurzus elvégzésének eredményeként képessé válik a különböző kártérítési tényállások közti tájékozódásra, ismertté válnak számára a releváns elméleti megközelítések és véleményt tud alkotni a legfontosabb elméleti kérdésekről zajló vitákban.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész) kompetenciák leírása:

1. Kárfelelősség mint kötelemkeletkeztető tény;
2. A kárfelelősség elméleti alapjai és feltételrendszere;
3. Kártérítés kárfelelősség alapján
4. Speciális kártérítési alakzatok
5. Konzultáció és az esetjog áttekintése

Évközi tanulmányi követelmények:

jelenlét az órákon, kiadott olvasmányok áttekintése; esetlegesen házidolgozat készítése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Zsögöd Benó: Fejezetek kötelmi jogunk köréből, I. kötet, Második javított kiadás, Budapest, Wigand F.K. Könyvnyomdája Pozsonyban, 1901

Ajánlott irodalom:

Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám nélkül)

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

Nochta Tibor: A magánjogi felelősség útjai a társasági jogban. Budapest, 2005.

Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. Budapest, 2015.

A „tisztes munka” (decent work) garantálásának globális munkajogi dilemmái

A tantárgy megnevezése - (angolul): Issues of „decent work” in transnational labour law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Kun Attila egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Kun Attila egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus során a hallgatók bepillantást nyernek a transznacionális munkajog legfőbb aktuális dilemmáiba; megismerik ennek a kialakulóban lévő új szabályozási térnek az elméleti hátterét, főbb aktorait, legégetőbb kihívásait, kialakulóban lévő állami és nem-állami, szabályozási és önszabályozási standardjait, regulációs mechanizmusait. A kurzus ötvözi az elméleti és az esettanulmány-alapú megközelítést. A kurzus teljesítésével a hallgatók képesek lesznek eligazodni napjaink munkajog-tudományának és munkajogi praxisának legaktuálisabb dilemmái körében. A kurzus a globális, modern gazdaság „szociális” dimenziójának alapvető dilemmáit vizsgálja.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A „tisztes munka” (decent work) koncepciója, kihívásai
2. Az emberi jogok érvényesülése a munkajogban
3. Vállalati önszabályozás, CSR (Corporate Social Responsibility), transznacionális kollektív alku (TCA)
4. A „Business & Human Rights” törekvések munkajogi vetülete és az emberi jogi due diligence munkajogi vetülete
5. A munkavégzés atipikus és egyéb új, alternatív formái és a tisztes munka
Modern technológiák, digitalizáció, „sharing economy” és a tisztes munka kihívásai

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kun Attila: Munkajogviszony és digitalizáció: rendszerszintű kihívások és a kezdetleges európai uniós reakciók In: Pál, Lajos; Petrovics, Zoltán (szerk.) Visegrád 15.0 : A XV. Magyar Munkajogi Konferencia szerkesztett előadásai, Budapest, Magyarország : Wolters Kluwer (Budapest), (2018) pp. 389-416. , 28 p

[Kun, Attila: Kellő gondosság \(due diligence\) alapú belső átvilágítás a munkajogban, mint a transznacionális vállalatok magatartásának új zsinórmértéke](#), MISKOLCI JOGI SZEMLE: A MISKOLCI EGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KARÁNAK FOLYÓIRATA 20 : 2 pp. 285-298. , 14 p. (2017)

Ajánlott irodalom:

“Work for a brighter future” centennial report of the Global Commission on the Future of Work (ILO, 2019)

A. Blackett and A. Trebilcock (eds.), [Research Handbook on Transnational Labour Law](#) (Edward Elgar, Cheltenham) 2015.

Sándor Lénárd (2016): Az emberi jogok és a munkajog zsinórmércéi, Opus et Educatio <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/116/137>

Non-standard employment around the world: Understanding challenges, shaping prospects, ILO, 2016.

A digitalizáció kihívásai a munkajogban In: Homicskó Árpád Olivér (szerk.), Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. 217 p. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 2018. pp. 119-138. (Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum; 22.)

A hivatásrendek etikai szabályai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Ethical rules of professional association syndicates

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Dennis F. Tompson definíciója szerint: "A közszolgálati etika azt jelenti, hogy a morális alapelveket a szervezetekben működő tisztviselők viselkedésére alkalmazzuk". A megállapítás nem csak a közszolgálatban, hanem a különböző hivatásrendekben dolgozókra is érvényes úgy, mint a bíró, ügyvéd, ügyész, orvos, stb. Az említett alapelvek és ezzel kapcsolatos eljárások olykor külön etikai kódexekben, máskor pedig magukban a jogszabályokban lelhetők fel. Céljuk kettős: egyrészt a munkatársakra vonatkozó erkölcsi magatartási szabályokat állapítanak meg, másrészt, ezáltal a nyilvánosság is tájékoztatás kap az elvárható magatartásról, egyben zsinórmértékül szolgáljon a kifogásolható, a hivatáshoz nem méltó magatartások felismeréséhez.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az etika fogalma, célja és funkciója
2. Hivatásetikai alapelvek rendszere
3. Hivatásetikai kódexek célja
4. A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe
5. A Bírói, ügyvédi, ügyészi, közjegyzői hivatás etikai kódexe

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogász etika, Budapest 2006.

Birher Nándor, Az igazságosság és a túlélés kérdéseiről, In: Sántáné Szakály Zsuzsanna (szerk.)

A "Jog, erkölcs, etika" tanulmánykötet. Budapest: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 2017. pp. 9-22.

Ajánlott irodalom:

Birher Nándor, Janka Ferenc, Jog, erkölcs, vallás, DELIBERATIONES 10:(2) pp. 188-200. (2017)

Legény Krisztián (szerk.): A bírói etika és a tisztességes eljárás, Budapest 2007.

Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988.

Az egyes hivatásrendek etikai szabályzatai

A jó kormányzás

A tantárgy megnevezése - (angolul): Good governance

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A mély, társadalmi szintű, sőt globális válságok egyik biztos jele, ha a társadalomtudományok örök kérdéseket feszegetve kiáltanak biztos(abbnak)nak látszó fogódzók után. A tudomány egyik tartós, ám kevély állítások helyett alázatos kérdéseket csupán kataklizmák idején megfogalmazó felvetése a jó állam ismérveinek feszegetése.

A jó állam jellegzetességeinek vizsgálata során e tantárgy keretében elsősorban a közigazgatás oldaláról, meghozza az újabb hazai szakirodalom és mai tételes jogunk tükrében mutatjuk be azokat a szempontokat és irányokat, melyek e körben hangsúlyosnak tűnnek. Ily módon a képzés mintegy „körültapogatja” és óvatosan katalogizálja azokat a szempontokat, melyek az állam megújulásának és megújításának elvi és gyakorlati megközelítéseiben a leginkább figyelemreméltóak.

E tantárgy másodlagos célja továbbá, hogy áttekintse napjaink közigazgatásának leglényegesebb kérdéseit; értékelve és egyúttal súlyozva azok valós társadalmi jelentőségét. Szükségesnek mutatkozik, hogy az egyes szakigazgatási területek aktuális problémáin túllépve, a közigazgatás létét és működését befolyásoló főbb (jog)intézmények is vizsgálat tárgyává váljanak. Különösen lényeges továbbá az egyes tevékenységek és az azokhoz kapcsolódó elvárások jogon túli összetevőinek alapos bemutatása egy olyan társadalmi közegben, ahol a jog már legkevesbé sem egy magától értetődő imperativus. A félév során hangsúlyos elemként jelenik meg a szervezett civil társadalom közfeladat-ellátásban játszott szerepének, lehetőségeinek elemzése.

Nem lenne teljes az áttekintés a rendészeti igazgatás főbb elvi és intézményes kérdéseinek felvázolása nélkül, különösen, hogy a közigazgatás mindenkori diszfunkciói, manifesztálódott működési zavarai általában e területeken válnak a legnyilvánvalóbbá, s egyúttal a változtatásra irányuló kísérletek is itt méretődnek meg a leghamarabb.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A jó kormányzás fogalma.
2. Történeti modellek.
3. A mérsékelt állam hagyományos jellegzetességei.
4. A neoweberianus aktív állam és kritikái.
5. A válságok hatása a jó állammal szembeni elvárások tartalmára.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kiselőadás tartása, valamint évközi beadandó elkészítése.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Frivaldszky János - Szigeti Szabolcs (szerk.) Jó kormányzás. Elmélet és kihívások. Budapest: L'Harmattan Kiadó, 2012.

Ajánlott irodalom:

Pálné, Kovács Ilona: Jó kormányzás és decentralizáció. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 2014.

Vass László: Jó kormányzás és szabályozási reform: alapvetések. *ANNALES, UNIVERSITAS BUDAPESTIENSIS DE METROPOLITAN*, 2013, 405-411.

Frivaldszky János: Jó kormányzás és helyes közpolitika-alkotás. *Jogelméleti Szemle*, 2010/4, 1-16.
<http://jesz.ajk.elte.hu/frivaldszky44.html>

Hazafi, Zoltán - Stumpf, István: Erős állam, társadalmi megállapodás, a jó kormányzás feltételei és eszközei: [Beszélgetés Stumpf Istvánnal](#). *Új Magyar Közigazgatás*, 2009, 2 (6-7), 1-3.

A jóhiszeműség és tisztesség követelménye

A tantárgy megnevezése - (angolul): Principle of good faith and fair dealing

A tantárgy megnevezése - (németül): Das Erfordernis von Treu und Glauben

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Nochta Tibor egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Nochta Tibor egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A jóhiszemű és tisztességes eljárás olyan vezérmotívuma a magánjognak, amely általános magatartásmérce minden polgári jogi jogviszonyban. A tárgy lehetőséget kínál arra, hogy ezen alapelv által támasztott követelmények tartalmát megértsük, és a gyakorlatban előforduló esetekben helyesen ítéljük meg. Fontos cél ezen civiljogi irányeszme összehasonlító jogi vetületeinek bemutatása, különösen a különböző jogrendszerek bírói és ügyvédi gyakorlatában való megközelítésének módja.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- 1) A jóhiszeműség és tisztesség mint jogi és metajurisztikus kategória. Alakulásának történeti vázlata
- 2) Miért irányító eszme a jóhiszeműség és tisztesség követelménye a civiljogban? Hatása a jogalkotásra és a jogalkalmazásra.
- 3) Elhatárolási kérdések (kapcsolata más magánjogi alpevekkel)
- 4) A jóhiszemű és tisztességes eljárás követelménye az egyes magánjogi jogviszonyokban (szerepe a személyek jogában a dologi és a kötelmi jogban)
- 5) Az alpev joggyakorlati megjelenése (esetgyakorlat, esetfeldolgozás)
Összehasonlító jogi kitekintés

Évközi tanulmányi követelmények: a szeminárium látogatása, szakirodalom és esetfeldolgozás

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Földi András: A jóhiszeműség és tisztesség elve. Intézménytörténeti vázlat a római jogtól napjainkig. ELTE ÁJK. Budapest. 2001

Ajánlott irodalom:

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és kapcsolódó jogszabályok nagykommnetárja. OPTEN Kft. Kiadó Budapest., 2014. szerk. Osztovts András)

Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz szerk. Vékás Lajos /Gárdos Péter KJK Budapest 2014

Nochta Tibor: A jóhiszeműség és tisztesség elvének érvényesüléséről a társasági jogviszonyokban. Gazdaság és Jog 2017/3. szám.

A technológia-szabályozás orvosi jogi vonatkozásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Medical Law Aspects of the New Technologies Regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az új technológiák joga szabályozásának kérdései az orvosi jog területén is komoly kihívások elé állítja a jogalkotót. A tantárgy célja, hogy bemutassa azokat a területeket, amelyek jövőbeli szabályozása feladata lesz a jogalkotónak. Az orvosi beavatkozások révén elérhető válnak olyan következmények, amelyekre ma még nincs felkészülve az emberiség, illetve komoly etikai és jogi elvek átgondolását teszi szükségessé. A modern technológiák fejlődése az orvostudomány területén is komoly kihívások elé állítja a jogalkotót. A jogalkotónak a jogi szabályozáson keresztül kell választ adnia ezekre. A modern orvostudomány lehetőségei kinyithatnak egy olyan kaput, amelyen áthaladva magasabb szintre léphet az emberiség a korábbi egészségi állapota, illetőleg életminősége vonatkozásában. A jövőben elérhetővé válhat, hogy az emberi halandóságnak és az egészségügyi állapot miatti kiszolgáltatottságnak a tekintetében a születéskori adottságok és a későbbi külső tényezők kevésbé legyenek meghatározó tényezői. Az embernek előreláthatóan és feltehetően az élete során kevesebb olyan egészségügyi kihívással kell majd szembesülnie a jövőben, amely adott esetben behatárolta korábban az élettartalmát, vagy egészségügyi állapottal összefüggő élethelyzetét. Ezáltal a várható élettartamok is jelentősen nőhetnek, ami kihívások elé állítja a XXI. századi orvoslást, de ezen túlmutatóan is komoly társadalmi hatása lehet például az egyes országok nyugdíjrendszerére vagy egészségügyi rendszerére is. A jogi szabályozás feladatát ebben a tekintetben úgy lehetne összefoglalni, hogy kereteket kell szabnia a társadalmi szempontból előnyös és elfogadható, valamint a társadalmilag káros, és ezzel egyidejűleg tilalmazott fejlődési irányok vonatkozásában. Az egészségügy területén komolyabb szerepet kaphat a jövőben a géntechnológia annál, mint amit jelenleg megengednek a jogi szabályok.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- 1) A genetikai beavatkozás jelentősége és lehetősége az orvostudományban
- 2) A humángenetikai kutatások (például az emberrel összefüggő klónozás, embrió kutatás, őssejtek) etikai és jogi kérdései
- 3) A DNS adatbázisok használhatósága az egészségbiztosításban, jogi és etikai kérdések
- 4) Az egészségügyi információs rendszer jelentőségének vizsgálata az orvosi tevékenységben és a jogi szabályozás kihívásai
- 5) A telemedicina fogalma, jelentősége, jogi szabályozási kérdései. Táv-konzílium, táv-manipuláció, táv-diagnosztika, táv-felügyelet/tele-monitoring

Évközi tanulmányi követelmények:

Nincs

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Egy írásbeli dolgozat elkészítése a fenti témák valamelyikében.

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Homicskó Árpád Olivér: Az új technológiák megjelenése az egészségügyben, különösen a géntechnológia és az elektronikus egészségügy. in: Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. Szerkesztette: Homicskó Árpád Olivér. 75. – 92.

Ajánlott irodalom: -

A tisztességes eljáráshoz való jog

A tantárgy megnevezése - (angolul): Right to Fair Procedure

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A polgárnak ma már az alapvető jogai közé sorolják a jogállami berendezkedésű államok a tisztességes eljáráshoz való jogát. Ez a jog komplex követelményként jelenik meg az állam szerveivel szemben.

Eljárási garanciák jogszabályi meglétét és azok tényleges érvényesülését jelenti. A kurzus lehetőséget nyújt azon eljárási alapelvek kifejtésére és a polgári perbeli tényleges érvényesülésük bemutatására, amelyek érvényre juttatják az eljárási igazságosság megvalósításának követelményét.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézszségek és (rész)kompetenciák leírása:

A kurzuson pro és kontra bemutatásra kerülnek azok a nézetek, amelyek ütköznek a tekintetben, hogy a polgári perrendtartás rendszerváltozást követő módosításai és paradigma váltása következtében a bírói tényállás-kutatás lehetőségének szinte teljes kiiktatása a törvényből, helyes vagy helytelen volt-e. Anyagi igazság vagy eljárási igazságosság?

A tisztességes eljárás szubjektív értékelésének problematikája – mikor tartja a fél a bírót tisztességesnek és mikor tisztességtelennek? A bírói tájékoztatási kötelezettség teljesítésének nehézségei, keretei, veszélyei. Hol vannak a hivatáserkölcsei követelmények határai? Az egyes előadások témái:

1. Az emberi jogok fogalma, rendszere, fejlődése.
A jogállam eszméje (Rechtsstaat; rule of law).
2. A jogalkalmazás törvényessége, a jogbiztonság követelménye.
A bírósághoz fordulás joga.
3. A bírói függetlenség és pártatlanság.
Az eljárási igazságosság.
4. A gyengébb fél „támogatása” (költségkedvezmények, jogi képviselő).
5. A tisztességes eljárás és az egyéb alapelvek érintkezése (a közvetlenség, szóbeliség, az anyanyelv vagy regionális nyelv használatához való jog és a nyilvánosság elvi követelményei).

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok: -

1. Szabó Imre: A polgári peres eljárás alapelvei. In: Osztovits András (szerk.): Polgári eljárásjog I. A polgári per általános szabályai. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013. 380 p. ISBN 978-963-258-209-2, 21 – 48. p.

Ajánlott irodalom:

2. Szabó Imre: A polgári peres eljárás alapelvei. In: Osztovits András (szerk.): Polgári eljárásjog I. A polgári per általános szabályai. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013. 380 p. ISBN 978-963-258-209-2, 21 – 48. p.
3. Szabó Imre: A hatékonyság megvalósítható cél vagy eljárási elv? In: Harsági Viktória – Wopera Zsuzsa (szerk.): Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2007. 453 p. ISBN 978-963-258-006-7, 363 – 378. p.

4. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p.

Az energiajog legújabb kihívásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): New challenges of the Energy Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az energetikai jogi szabályozás és az új technológiák új kihívások elé állítják nem csak a mérnököket, hanem a jogászokat is. Ahhoz, hogy az új technológiák illeszkedni tudjanak a jelenlegi szabályozási környezetbe, valamint hogy a szabályozási környezet nem jelentsen korlátot a technológiai fejlődésnek, nemcsak a jogalkotót, de a jogalkalmazókat is új kihívások elé állítják. Jelen tárgy elsődleges célja, hogy betekintést adjon ezen új technológiák világába és hogy áttekintésre kerüljenek azok a jogi megoldások és problémák, amelyekkel ezen új technológiák által felszínre kerülnek.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az intelligens rendszerek meghatározása
A technológiai lehetőségek áttekintése
2. Intelligens hálózatok és a kapcsolódó jogi keretek
3. Intelligens rendszerek, intelligens mérés, intelligens elosztás
Intelligens rendszerek jogi keretei az USA-ban.
4. Smart Systems és az EU
5. A szabályozás korlátai és kihívásai

Évközi tanulmányi követelmények:-

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

SZUCHY Róbert: A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályok fejlődése és jövője, Budapest, Magyarország : Patrocinium Kiadó (2017)

Az órai segédanyagok

Ajánlott irodalom:

SZUCHY Róbert: Az intelligens energetikai rendszerek szabályozási kérdései In: Homicskó, Árpád Olivér (szerk.) Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai, Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, (2018) pp 179-198.

Felelős vállalatirányítás

A tantárgy megnevezése - (angolul): Corporate Governance and Corporate Social Responsibility

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben a felelős vállalatirányítással kapcsolatos kérdések egyre nagyobb szerepet kaptak hazánkban és számos szervezet, társaság és egyesület próbálja a felelős vállalatirányítás elveit meghonosítani Magyarországon, valamint egyre értékesebb publikációk születnek hazai szerzők tollából, mégis a hazai jogalkotás a normatív szabályok megalkotása területén jelentős fáziskésésben van.

A Gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv egy paragrafusban „letudta” a felelős vállalatirányítás kérdését azzal, hogy amennyiben a részvénytársaság részvényei a Budapesti Értéktőzsdén bevezetésre kerültek, az igazgatóság az éves rendes közgyűlésen a számviteli törvény szerinti beszámolóval együtt terjeszti a közgyűlés elé a felelős társaságirányítási jelentést. Illetve a Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlásai tartalmazzak – nem kötelező jelleggel – szabályokat a tőzsdei vállaltok számára. E kérdéskörben az új Ptk. sem hozott kardinális változást a témában, leszámítva, hogy bevezeti a „felelős társasági gazdálkodás” fogalmát, anélkül, hogy annak tartalmát érdemben definiálná.

A fentiekre tekintettel, a tantárgy oktatásának fő célja, hogy a hallgatók számára bevezetést nyújtson a Felelős Vállalatirányítás, vagy más néven Felelős Társaságirányítás (Corporate Governance) főbb szabályaiba és elemezze a szabályozáshoz problematikáját és az ahhoz kapcsolódó dogmatikai kérdéseket.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A kívánt cél elérése érdekében a tárgy történeti megközelítéssel indul, megismertetvén a hallgatókkal a szabályozás kialakulásának szükségességét.
2. A tárgy egyúttal betekintést nyújt az USA szabályozásába – a Sarbanes Oxley Act-en keresztül –, valamint az OECD szabályozás főbb elveibe is.
3. Az oktatás hangsúlyt fektet az Európai Unió irányadó szabályainak és ajánlásainak feldolgozására is, amelyek tágitják a terület szabályozás körét, egészen a KKV szektor irányába is.
- 4-5. Majd némi ázsiai szabályozási modellekre történő kitekintés után, részletesen kívánjuk vizsgálni a BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlásait, annak kialakulását, előzményeit, fejlődési tendenciáit, valamint a szabályok elméleti vizsgálatán túl, annak gyakorlati alkalmazását is.

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

KECSKÉS András: Felelős Társaságirányítás (Corporate Governance), HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011, ISBN 978 963 258 135 4

Ajánlott irodalom:

G. MONKS – Nell MINOW: Corporate Governance, 5th Edition, Wiley, 2011

HABISCH, A. – JONKER, J. - WEGNER, M. - SCHIMIDPETER, R.: Corporate Social Responsibility Across Europe, Springer, 1st edition, 2004

ANGYAL Ádám: Vállalati kormányzás: Corporate Governance, Aula, Budapest, 2001

Felelősség a fogyasztóvédelmi jogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability in the Consumer Protection Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A több jogág eszközeit felhasználó fogyasztóvédelemben a felelősség is szerteágazó. Ez a sokszínűség kiváló lehetőséget biztosít arra, hogy érzékeltessük a felelősség fogalmának sokféle jelentését.

A polgári jogi jogkövetkezmények között alkalom nyílik a kártérítés deliktuális és kontraktuális alakzatának összevetésére, továbbá a szubjektív és objektív felelősségek tanulmányozására. Ebben a körben egyaránt találkozunk a károk megtérítését biztosító kártérítési felelősséggel (termékfelelősség) és a hibás teljesítés speciális jogkövetkezményeivel (szavatosság, jótállás, termékszavatosság). A termékfelelősség jogintézménye a felelősség alóli kimentést lehetővé tevő okok szűk meghatározása révén egy objektív felelősséghez közelítő konstrukciót eredményez. A szavatosság, jótállás, termékszavatosság előnyei-hátrányai, a kötelezett személye, a fogyasztók számára a főszabálynál kedvezőbb igényérvényesítési határidők érzékeltetik azt, hogy hasonló célú jogintézmények között melyiket miért lehet érdemes választani. A fogyasztói szerződések körében a szerződésszegésért való kártérítési felelősség polgári jogi normáin túl az érvénytelenség, a fogyasztót illető elállási jog érvényesíthetőségének fogyasztóra kedvezőbb szabályain, a kögens rendelkezéseken át a jogalkotó jogválasztás korlátozása útján is védi a fogyasztói érdekeket.

A biztonsági előírások megszegéséért, a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásáért, hiányos teljesítéséért főként közigazgatási jogi felelősség érvényesül. A tárgy keretében áttekintésre kerülnek a hatósági jogosítványok, amelyek főként az ellenőrzési, prevenciós tevékenységhez kötődnek, és a tényfeltárást akadályozókkal szemben érvényesíthető jogkövetkezmények. A tananyag részletezi a feltárt jogsértések miatt alkalmazható közigazgatási szankciókat.

A fogyasztók érdekeit áttételesen – a fogyasztókat is magukba foglaló üzletfelek védelme útján – védő versenyjogi normák megsértőit terhelő jogkövetkezmények is említésre kerülnek.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A kár fogalma és a kimentési lehetőségek köre termékfelelősség esetén.

A hibás teljesítésért való speciális felelősség vállalkozás és fogyasztó közötti szerződésekben.

A szavatosság és a termék szavatosság.

A kártérítési és a szavatossági, valamint jótállási határidők viszonya a régi és az új Ptk.-ban

A szerződés érvénytelensége, a fogyasztót illető elállási jog hosszabb érvényesíthetősége, vagy későbbi kezdő időpontja, mint a vállalkozás mulasztásának szankciója.

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

1. Miskolczi Bodnár Péter – Sándor István: Fogyasztóvédelmi jog I. (114 old.) Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016. ISBN 978-96-1-2546
2. Miskolczi Bodnár Péter: A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma Patrocinium Kiadó, Budapest, 2011. (72 old.) ISBN 978-96-1-5107-37-5

Ajánlott irodalom:

1. Szociális elemek az új Ptk.-ban Felelős szerkesztő: Grad-Gyenge Anikó
Károli Gáspár református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest 2013. (248 old.)
ISBN 978-963-9808-52-2
2. A fogyasztóvédelmi jog új irányai az elméletben és a gyakorlatban szerk.: Szikora Veronika
Debreceni egyetem Állam- és Jogtudományi Kar – Fogyasztók Magyarországi Egyesülete
Debrecen 2007. 216 old. ISBN 978-963-472-176-4
3. Fazekas Judit: Fogyasztóvédelmi jog Complex Budapest, 2007. 285. old.
ISBN 978-963-224-923-0

Felelősség a polgári eljárásjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability in Civil Procedural Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a jogi felelősség egyes formáival, azon belül a polgári eljárásjogi felelősség kulcsfontosságú momentumaival, alapvető fogalmaival és elveivel (érvénytelenség, hatálytalanság, preklúzió).

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A kurzus a jogi felelősség jogági sajátosságainak és sokrétűségének bemutatására törekszik. Ennek keretében a felelősségnek az egyes eljárási szakokban való megnyilvánulásai, illetve a polgári per alanyainak sajátos felelősségi alakzatai kerülnek bemutatásra.
2. Kifejtésre kerülnek a sajátos polgári eljárásjogi felelősségi formák (az 'alaki felelősség') és azok sajátos jogkövetkezmenyei.
3. Az eljárási cselekmények elvégzésének elmulasztásához kapcsolódó jogkövetkezmenyek, az eljárási cselekmények érvénytelenségének és hatálytalanságának problematikája.
4. A polgári eljárás alanyainak több jogágot is érintő felelősségi formái közül bemutatásra kerülnek az 'anyagi felelősségi alakzatok' – a bíróság, a bíró, a felek és a per egyéb szereplőinek eljárási cselekményeihez kapcsolódó büntetőjogi, fegyelmi, kártérítési felelősségi jogkövetkezmenyek.
5. Bemutatásra kerülnek a 'tiszteséges eljáráshoz való jog' és az 'ésszerű idő' követelménye megsértésének kárfelelősségi szabályai és jogalkalmazási gyakorlata, a Ptk. 6:549.§ szerinti bírósági jogkörben okozott károk megtérítése iránti felelősség kérdései.

Évközi tanulmányi követelmények: ---

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

1. Magyary Géza (Nizsalovszky Endre): Magyar polgári perjog. Franklin Társulat Kiadása, Budapest 1939. 228-244., 291-300. old.

Ajánlott irodalom:

2. Szabó Imre: Perhatékonyaság és a percselekmények időszerűségének elve. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2013. 365-376. old.
3. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p.

Felelősség az adóztatásban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liabilities in Taxation

A tantárgy megnevezése - (németül): Verantwortung für die Besteuerung

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Dr. Ercsey Zsombor egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Ercsey Zsombor egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célkitűzése, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak az adóztatással összefüggő, összetett felelősségi tárgykörökről, továbbá részletesen elmélyedjenek az adóztató hatalom és az adózók vonatkozó jogainak és kötelezettségeinek jelentőségével és tevékenységének eredményeivel összefüggő kérdéskörökben.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az adóztatás állami felelőssége. Az állami feladatok ellátásához szükséges források előteremtése.
2. A jogalkotói felelősség. Az optimális adóztatás kialakítása.
3. Versenyképes, hatékony és igazságos adórendszer. Hazai és nemzetközi modellek és irányok.
4. Az adózó felelőssége. Az adókötelezettségek teljesítése.
5. Az adózói modellek. Adómorál, adócsalás és jogkövetés.

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Ercsey Zsombor: Az adóztatás igazságossága, Budapest: Patrocinium Kiadó (2016), 274 p.

Ajánlott irodalom:

Ercsey Zsombor: Adó és felelősség, GLOSSA IURIDICA JOGI SZAKMAI FOLYÓIRAT 2: (3-4) pp. 47-77. (2015)

Felelősség az alkotmányjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability in Constitutional Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A felelősség témája az alkotmányos hatalomgyakorlás és legitimáció egyik kulcskérdése. A népszuverenitás eszméje jegyében a választópolgárok saját képviseletükre felruhazzák a parlamentet, a népképviselői szerv éppen emiatt számoltathatja be a kormányzatot.

A felelősség a kormány és parlament viszonyrendszerének alap kategóriája, mely kifejezi a parlament primátusát a hatalommegosztás gépezetében. A felelősség intézménye gyakorlatilag a kormány megválasztásában és leválthatóságában váltódik ki. A további elemek, mint az interpelláció és az arra adott válasz elfogadása, a miniszterek beszámolási kötelezettsége, a kormánytagok esküvétele stb. főképp szimbolikus, járulékos jelentőséggel bírnak.

Hangsúlyozzuk, hogy a parlamenti felelősség kérdése csak parlamentáris (valamint részben a félprezidenciális) rendszerekben merül fel; a prezidenciális modell egyik lényege épp a parlament és a végrehajtó hatalom elválasztása.

A kormányzati rendszerek besorolása is részben ennek mentén történik; a parlamentáris rendszer alapja a kormány parlament előtti felelőssége. Ennek ellenpontjaként mutatható be igazán a prezidenciális modell, valamint a kettő közötti sajátos átmenetet képező félelnöki rendszer. A parlamentáris államfő (így a hazai köztársasági elnök) mozgásterét is a felelősség jelöli ki, nevezetesen annak hiánya. A miniszteri ellenjegyzéssel a kormány hatáskörrel rendelkező tagja épp a politikai felelősséget vállalja át az államfőtől. Ez természetesen nem zárja ki a köztársasági elnök jogi felelősségét.

Hazánk az elmúlt évszázadok során is élen járt a parlamentáris rendszer meghonosításában. Az 1848:III tc. a modern parlamentarizmus és polgári állam kialakulásának előhírnöke, létrehozta a független, a törvényhozásnak felelős „minisztériumot” (kormányt). A végrehajtó hatalmat a király távollétében a helytartó a minisztériumok útján gyakorolja, rendeletei csak a miniszterek egyikeknek ellenjegyzésével érvényesek.

A témával kapcsolatos a konstruktív bizalmatlanság kérdése, melynek megteremtése a rendszerváltozás jogi elemzésének elmaradhatatlan része. Érdekes szakmai vitáknak adhat teret, hogy de lege ferenda az egyes miniszterekkel szemben is legyen lehetőség a bizalom megvonására, vagy a kormány testületi jellegét épp az erősíti, hogy csupán a miniszterelnökön keresztül váltható le a végrehajtó hatalom csúcsszerve.

Az alkotmányjog, illetőleg konkrétan az Alaptörvény meghatározza az egyes szakjogágak legfontosabb alapjait is. Így például a büntetőjogi felelősségre vonás kizárólag az alkotmányos alapjogok és alapelvek keretei között történhet. A polgári jogi felelősség pedig szoros összefüggést mutat az emberi méltósághoz fűződő joggal és a tulajdonhoz való joggal.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Népszuverenitás és demokratikus legitimáció
A felelősség alkotmányos intézményének fejlődése
2. A felelősség kérdése a különböző kormányformák esetében
A rendszerváltozás alkotmányozása és a politikai felelősség
3. A klasszikus parlamentarizmus felelősségi rendszere
A konstruktív bizalmatlanság intézménye
4. A kormány és a parlament viszonyrendszere
Felelősség a nép felé
A köztársasági elnök felelőssége
5. A büntetőjogi felelősség alkotmányos alapjai
A polgári jogi felelősség alkotmányos alapjai

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

SZENTE Zoltán: *Európai alkotmány- és parlamentarizmustörténet 1945-2005*, Osiris Kiadó, Budapest 2006.

KILÉNYI Géza: *Összehasonlító alkotmányjog*, PPKÉ Kiadvány, Budapest legújabb kiadás.

SARTORI, Giovanni: *Összehasonlító alkotmánymérnökség*, (fordította: Soltész Erzsébet), Akadémiai Kiadó, Budapest 2003.

JAKAB András: *Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei*, HVG-ORAC, Budapest 2011.

CSERVÁK Csaba: *Választási és kormányzati rendszer*, kézirat (megjelenés alatt)

Ajánlott irodalom:

Cservák Csaba: *A végrehajtó hatalom és a parlament választása*, Lícium-Art, 2016. Debrecen

Felelősség és szavatosság jogtörténeti megközelítésben

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability and Warranty: A Historical Approach

A tantárgy megnevezése - (németül): Haftung und Gewährleistung in historischer Perspektive

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/ levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a magánjog egyes centrális jogintézményeinek történeti gyökereit vizsgálja, ezáltal megalapozást kínálva a PhD-hallgatók kutatási témáinak dogmatörténeti bevezetéséhez.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A tantárgy részben elméleti ismereteket, részben gyakorlati készségeket, kompetenciákat közvetít, illetve fejleszt.
2. A tárgy keretében a hallgatók megismerkedhetnek az európai magánjog történetének főbb állomásaival, elméleti megalapozó jelleggel.
3. A tárgy fő célja azonban egyes, az előadó és a hallgatók közti eszmecsere alapján kiválasztott (a hallgatók konkrét kutatási érdeklődéséhez igazodó) jogintézmények történeti összehasonlító elemzése, amelynek során különösen nagy súlyt kapnak a magánjog centrális jogintézményei.
4. Így elemzésre kerül a magánjog rendszere, a tulajdon fogalma és korlátai, a birtok intézménye és védelme.
5. A kötelmi jog területéről a szerződés fogalma, a felelősség, az egyes szerződések, különös tekintettel az adásvételre.

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, a tantárgy munkaprogramját képező, az egyes doktoranduszok saját kutatási programjához kapcsolódó dogmatika-történeti kutatás előkészítése, írásbeli munka elkészítése.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Jakab Éva, Humanizmus és jogtudomány: Brissonius szerződési formulái I. Szeged: Pólay Elemér Alapítvány, 2013.

Jakab Éva, Borvétel és kockázat: Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2011.

Jakab Éva, a Stipulationes aediliciae: A kellekhibákért való helytállás kialakulása és szabályai a római jogban. Szeged: JATE

Állam- és Jogtudományi Kar, 1993.

Molnár Imre, A római magánjog felelősségi rendje, Szeged 1993.

A szakirodalom kiválasztása (magyar, angol és német nyelven) a doktoranduszok konkrét kutatási témájának függvényében elmélyítendő, kiterjesztendő.

Ajánlott irodalom:

Reinhard Zimmermann, The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition, Oxford 1996.

H. Coing, Europäisches Privatrecht I, München 1985.

Irányzatok az állam- és jogtudományokban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Streams in the political sciences and in the jurisprudence

A tantárgy megnevezése - (németül): Methoden in den Staats- und Rechtswissenschaften

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

Oktató: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a doktori iskola általános programjához kapcsolódik. Célja, hogy a szervezett doktori képzésben részt vevő nappali és levelező hallgatók megismerkedjenek az állam- és jogtudományban honos legfontosabb elméleti álláspontokkal és módszertani irányzatokkal. A kurzus a módszertani ismeretkörhöz illeszthető, mert a doktorandusz hallgatók által preferált jogtudományi és államtudományi irányzatokat elemzi.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A jogösszehasonlítás és a funkcionalizmus, mint módszer
2. A normatív metódus, az empirikus, szociológiai módszer
3. A hermeneutikai elemzés; a történeti kutatási módszer
4. Jogtárgy-harmonikus elemzés; aeduktív-induktív elemzés
5. Dogmatikai elemzés; a módszer-tisztaság felfogása

Évközi tanulmányi követelmények:

A hallgatók foglalkozásokon való részvétele kötelező

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Fekete Balázs: A modern jogösszehasonlítás paradigmái. Kísérlet a jogösszehasonlítás történetének új értelmezésére. Gondolat, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom:

Somssich Réka : Egységes jog - egységes értelmezés?, Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2016. 286 p. (ELTE Jogi Kari Tudomány; 37.)

Stipta István: A magyar jogtörténet-tudomány kétszáz éve. A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára 57. (Sorozatszerkesztő: Balogh Elemér). Pólay Elemér Alapítvány Szeged, 2015. 264 p.

Jog és erkölcs

A tantárgy megnevezése - (angolul): Law and Morality.

A tantárgy megnevezése - (németül): Recht und Moral

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Tóth J. Zoltán egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Tóth J. Zoltán egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A jog és erkölcs kapcsolata a jogelméleti gondolkodás talán legrégebb témája. E kapcsolat legfontosabb kérdése, hogy hogyan jelenik meg az erkölcs a jogban, illetve meg kell-e egyáltalán jelennie ahhoz, hogy a pozitív normarendszer jognak nevezetthessék. Nemcsak a jogtudományi gondolkodásnak, hanem a gyakorlati jognak is az egyik legnagyobb dilemmája az, hogy mit lehet tenni olyankor (és lehet-e, szabad-e egyáltalán valamit tenni), ha a jog valamilyen szempontból erkölcsstelen. A jog formalitását és a normák pusztá tételezettségtől függő jogi jellegét hirdető, valamint a jog immanens erkölcsi értéktartalmát valló nézetek az ókortól napjainkig folytatják harcukat, de az aligha tagadható, hogy az erkölcs ténylegesen mindig is megjelent a bírói ítélekedésben; az írott jog esetében a jogalkalmazók – annak nyelvi jellegéből adódóan – jogszociológiailag is kimutathatóan mindig is figyelembe vették azt a szempontot, hogy azt lehetőség szerint úgy értelmezzék és alkalmazzák, hogy annak végeredménye „helyes” legyen.

A tantárgy célja egyrészt az, hogy felvázolja azt az eszmetörténeti fejlődési vonalat, amelynek keretében a jog és az erkölcs kapcsolatáról kialakított nézetek megütköztek egymással; másrészt hogy bemutassa, lehet-e, és ha igen, mi módon, a jog betűje mellett vagy helyett az írott jogi normák alapjául szolgáló értéktartalmat a gyakorlati jogalkalmazás során érvényre juttatni.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Erkölcs és etika. Az erkölcsről való gondolkodás kezdetei. A jog kialakulása. A természetjog születése. A méltányosság és az igazságosság.
2. A természetjogi gondolkodás középkori és kora újkori elméletei. A természetjog hanyatlása a XIX. században. A helyes jog (jogi axiológia). A változó tartalmú természetjog.
3. A természetjog revideálása: a náci háborús bűnösök felelősségre vonása és a radbruchi formula. A modern morálfilozófiai jogelmélet.
4. Az emberi jogok kialakulása. Az emberi jogok mint alkotmányos jogok. Az alkotmánybíráskodás kialakulása és elterjedése. A ius cogens és hatása a belső tételes jogra.
5. A pozitív jog értelmezése: szövegkötött értelmezés vs. szubsztantív értelmezés (jogi metodológia). Az erkölcsstelen jog érvényességének kérdése (jogi ontológia).

Évközi tanulmányi követelmények: jelenlét; beadandó dolgozat.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kötelező irodalom:

Frivaldszky János: Természetjog – Eszmetörténet. Szent István Társulat, Budapest, 2001

Coing, Helmut: A jogfilozófia alapjai. Osiris Kiadó, Budapest, 1996

Ajánlott irodalom:

- Arisztotelész: Nikomakhoszi ethika. Magyar Helikon, Budapest, 1971
- Posner, Richard A.: How Judges Think. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts – London, England, 2008
- Jakab András: Ki a jó jogász, avagy tényleg jó bíró volt-e Magnaud? Jogesetek Magyarázata, 2010/1. szám, 83-93. o.
- Radbruch, Gustav: Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog, 191-192. o. In: Varga Csaba /szerk./: Jog és filozófia. Antológia a század első felének kontinentális jogi gondolkodása köréből. Osiris Kiadó, Budapest, 1998, 187-194. o.
- Hart, Herbert Lionel Adolphus: A jog fogalma. Osiris Kiadó, Budapest, 1995
- Pokol Béla: Moráleméleti vizsgálódások. Kairosz Kiadó, 2010
- Frivaldszky János (szerk.): Természetjog – Szöveggyűjtemény. Szent István Társulat, Budapest, 2004
- Frivaldszky János: Klasszikus természetjog és jogfilozófia. Szent István Társulat, Budapest, 2007
- Leo Strauss: Természetjog és történelem. Pallas Stúdió, 1999
- Fuller, Lon L.: The Morality of Law. Yale University Press, 1969
- Rawls, John: Az igazságosság elmélete. Osiris Kiadó, Budapest, 1997
- Dworkin, Ronald: A Matter of Principle. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1985

Jog és vallás

A tantárgy megnevezése - (angolul): Law and Religion

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az állam és az egyházak viszonya az alkotmányos jogállam berendezkedésének meghatározó kérdése.

Az állami egyházjog az alapjogok közül a gondolat, a lelkiismeret és vallásszabadság alapjogával foglalkozik részletesen. Bemutatja az egyház és az állam közötti viszonyrendszer európai és amerikai mintáit, majd az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát. A magyar jogrendszerben az

Alkotmány, a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvény és az ezzel kapcsolatos törvények alkotmányossági kérdéseit az Alkotmánybíróság határozatai alapján tárgyalja az egyenlő méltóság elve és az általános egyenlőségi szabály alkotmányjogi értelmezési elvek segítségével. Ennek az alapjognak a részletes kifejtése egy egyházi felsőoktatási intézményben kiemelkedő fontosságú, hiszen az egyháznak alapvető érdeke olyan jogász szakemberek képzése, akik értik és ismerik a két nagy intézmény kapcsolatát, akik a viszonyrendszer jogi szabályozásában kellő elméleti ismeretekkel rendelkezve hatékonyan vehetnek részt.

Mіндеzen túlmutatóan megállapítható, hogy a vallások (hitek) ismerete nélkül elképzelhetetlen a társadalom normatív funkciójának megismerése. Világossá kell tenni, mi az összefüggés a vallásosság és a normakövetés különböző szintjei között. Különösen napjainkban figyelemmel kell lenni a vallási fanatizmusok kialakulásának veszélyére, és ezen veszélyek demokratikus, az adott közösség történelmi hagyományaira épülő kezelésére.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)készségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A jog és vallás fogalma
2. Az állam és az egyház közötti viszony történeti áttekintése
3. Az állam egyházpolitikai jogai Magyarországon – történeti fejlődés
4. Az egyes vallások társadalmi jelensége és jelentősége
5. A semlegesség fogalma és értelmezése, az egyházak társadalomalkotó tevékenysége, intézményei

Évközi tanulmányi követelmények:-

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Antalóczy Péter: Az állami egyházjog alapjai, Patrocinium, Budapest 2013.

Birher Nándor, A mesterséges intelligencia mítosza, mint a nyugati vallásosság aktuális szellemi kihívása, STUDIA WESPRIMIENSIA, xviii: pp. 35-39. (2017)

Ajánlott irodalom:

Birher Nándor, Abonyi János, Normák, kapcsolatok, igazság,

POLGÁRI SZEMLE: GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT 2:(4-6) pp. 52-59. (2015)

Birher Nándor, Katolikus egyházjog, In: Köbel Szilvia (szerk.) Az állami és a felekezeti egyházjog alapjai. 526 p. Budapest: Patrocinium Kiadó, 2016. pp. 352-402. (ISBN:978-963-413-128-1)

Jogi etika

A tantárgy megnevezése - (angolul): Law and Religion

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy alapvető célkitűzése, hogy a hallgatókkal egyrészt megismertesse a keresztény erkölcsiség értékrendjét, másrészt segítséget nyújtson a jogászai hivatás által megkívánt etikai értékek elsajátításához. Az érdekek, ideológiák, értékek és nézetek sokféleségét valló mai pluralista társadalomban a joghallgatók PhD képzésében ismertetni kell a keresztény értékrendet, összevetve a jog által támogatott és képviselt értékrendi minimummal és elvárásokkal. Különösen is fontos, hogy a hallgató tisztában legyen a jog-erkölcs-vallás normarendek különbözőségével és összefüggésrendszerével.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az „etika” szó jelentése, eredete és használata
2. Az etika és a jog, A jog és az igazságosság
3. Az etika és a szaktudományok, A szakmai etika és annak követelményei
4. A hivatali élet etikai konfliktusai: vesztegetés, törvénytelen lobbizás
5. Modern technológiák szabályozása (etika)

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogászai etika, Budapest 2006.

Homicskó Árpád (ed) Egyes modern technológiák etikai jogi és szabályozási kihívásai, Budapest 2018.

Ajánlott irodalom:

Anzenbacher, Arno, Bevezetés a filozófiába, Budapest 2000.

Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988.

Max Weber: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme, Budapest 1995.

Jogszabályok és etikai kódexek

A tantárgy megnevezése - (angolul): Legal Norms and Codes of Conduct

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy az üzleti és a magánélet két fontos szabályozórendszerét mutatja be, feltárva a jog és etika hasonlóságait, különbségeit, kapcsolatukat. Rávilágít az etikai kódexek írásban rögzített normáinak arra a szerepére, amit a jog és az etika közelítésében játszanak. A tantárgy felhívja a figyelmet arra, hogy az etikai kódexeket nem csupán eredeti funkciójukban „közvetlenül” alkalmazzák, hanem – kvázi „mögöttes szabályként” – egyes jogági alapelvek és generálklauzulák alkalmazása során is értelmezési segítséget nyújtanak.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Jog és etika kapcsolata
2. Az etikai kódexek funkciója, keletkezése, fajtái
3. Az etikai kódexek közvetlen alkalmazása (önkéntes követés, fegyelmi eljárás) Az etikai kódexek közvetett alkalmazása (tisztességtelen verseny, fogyasztóvédelem)
4. Jogszabályok ismétlése és többletkövetelmények az etikai kódexekben
5. Gyakorlati példák a jogi szakmára vonatkozó etikai kódexekből

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Miskolczi Bodnár Péter: Szakmák reklámkorlátozásai (IV. rész 13. cím) 861-885. old. In. A reklámjog nagy kézikönyve Lektor dr. Tóth Tihamér CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest 2008.
- Miskolczi Bodnár Péter: Az ügyvédi összeférhetlenségre vonatkozó jogi és etikai normák kapcsolata 300-329 old. in Sepső Enikő – Deres Kornélia – Homicskó Árpád Olivér (szerk.) Studia Caroliensia A Károli Gáspár Református Egyetem 2016-os évkönyve
- Miskolczi Bodnár Péter: Az erkölcs és a jog szoros kapcsolata Polgári Szemle 2015. 4-6. szám 27-33. old.
- Miskolczi Bodnár Péter: A kamarai érdekérvényesítő tevékenység versenyjogi határai 83-89. old. in Az érdekérvényesítés legális és illegális eszközei Miskolci Jogtudományi Műhely 5. szerk. Csemáné dr. Váradi Erika Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009. ISBN 978-963-9988-02-6, ISSN 1589-1518
- Miskolczi Bodnár Péter: A jog és erkölcs változó kapcsolata in Tanulmánykötet „Jog, erkölcs, etika” Konferencia 2017. június 22. Szakály Zsuzsa (szerk.) Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest 2017., 37-58. ISBN 978-615-5710-31-5

Ajánlott irodalom:-

Kárfelelősség (Az Európai és a Magyar magánjogban)

A tantárgy megnevezése (angolul): Tort Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam-és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

Tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tárgyfelelős: Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

Oktató: Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A polgári jogi (szerződési és szerződésen kívüli) kárfelelősség intézményeinek, elméletének és gyakorlatának elemzése, a Ptk. és az európai polgári törvénykönyvek fényében.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzendő ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

(1)

- 1. A kárfelelősségi jog alapintézményei, helye a magyar jogrendszerben, külföldi kitekintéssel. A kárfelelősségi jog alapelvei: megelőzés, kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettség, környezetvédelmi actio popularis**
- 2. A kárfelelősségi jog fejlődésmenete és szabályozása (alaki forrásai) az európai és a magyar jogban**
- 3. A kárfelelősség –kártérítési felelősség feltételei**
 - a) Jogellenes magatartás
 - b) Kár, a kár fajtái: vagyoni kár, nemvagyoni kár (v. személyiségsérelem), közvetlen, közvetett kár, érdeksérelem, felmerült kár, elmaradt jövedelem. Személyiségsérelem: az élet, a testi épség, az egészség és a szabadság sérelme.
 - c) Szubjektív felróhatóság (adott helyzetben általában elvárt magtartás - szándékosság és gondatlanság)
 - d) Objektív felróhatóság (okozati összefüggés). Az okkiválasztás mércéi. (Okkiválasztási elméletek).

(2)

4. A kárfelelősségi alakzatok

- a) *Az általános és a különleges felelősségi (alakzatok), szabályok.* Általános károkozási tilalom. A Ptk kárfelelősségre vonatkozó közös szabályai. *A különleges felelősség eseteiről:* veszélyes üzemi felelősség, termékfelelősség, épületkárok, állattartói felelősség, gyártó felelőssége, orvosi, mérnöki és más szakmai felelősségi rendszerek. Közhatalom: bíróság, közigazgatás kárfelelőssége. Ügyészi

felelősség. Közjegyzői felelősség. Végrehajtói kárfelelősség. Sportfelelősség. Vezető tisztségviselő felelőssége. Eltartó halálának okozása esetén közeli hozzátartozó járadékigénye.

- b) *A szerződési felelősség és a deliktuális felelősség. A szerződésszegés és esetei (szerződés nemteljesítése, hibás és késedelmes teljesítése. A szerződési felelősség mértéke. Negatív és pozitív szerződési érdektérítés (Interesse). Felelősségkorlátozási klauzulák. Előreltáthatósági klauzula. A deliktuális felelősség főbb jellemzői. A primáris és a szekundáris felelősség. A culpa in contrahendo (rosszhiszemű szerződéskötési tárgyalás, mint a deliktuális felelősség sajátos esete –Ihering elmélete).*
- c) *Saját és mások magatartásáért való felelősség. Törvényi és szerződési felelősségtelepítés. A vétőképesség. Szülő, gyám felelőssége. Kiskorúak oktatási intézményének felelőssége. Egészségügyi intézmény felelőssége a gondozott felnőttkorú belátóképtelen személy által harmadik személynek okozott káráért. Vállalkozó (munkáltató) felelőssége az alkalmazott által harmadik személynek okozott kárért. Felelősségbiztosítás (kockázat- vagyon- és személybiztosítás). A biztosítás alapintézményei: Biztosítási szerződés, biztosítási kockázat, biztosítási esemény, a biztosítási összeg, biztosítási díj. Önrész. Kötelező biztosítás, önkéntes biztosítás. A biztosító általános üzletkötési feltételei mint a biztosítási szerződés alkotó része. A biztosító visszkereseti joga. Munkajogi felelősség (Ptk-Mt). A munkáltató felelőssége az alkalmazottnak, munkavállalónak okozott kárért. Alkalmazottnak vagy munkavállalónak a munkáltató iránti felelőssége. A jövedelem pótló járadék.*
- d) *Kárfelelősség a többes károkozásnál. Osztott és egyetemleges felelősség. A visszkereseti jog kérdése az egyetemleges felelősségnél.*
- e) *A büntető és a polgári jogi felelősség elválása és kapcsolata (praeiudicium és előkérdés)*
- f) *Megbízói felelősség, közreműködői felelősség*
- g) *Káronszerzés tilalma*
- h) *Bizonyítási teherviselés a polgári kártérítési peres eljárásban*

(3)

5. A kárfelelősség mértékét meghatározó tényezők

- a) *A teljes kártérítés elve*
- b) *Az okozott kár valós mértéke (felmerült kár, elmaradt haszon)*
- c) *Felelősség mértékét meghatározó egyéb tényezők: Okság, szubjektív felrőhatóság. Felelősségkimentő és előreláthatósági klauzulák. Felelősségmegosztás a károsulti-, vagy harmadik személy hozzájárulása esetében.*
- d) *Személyiségsérelem azaz nemvagyoni károkozás esetében: az általános és különleges személyiségi jogsértések típusától függő szankciók. Objektív: Abbahagyás, eltiltás, a jogsérelemmel előállított dolgok megsemmisítésére való marasztalás. Szubjektív: a sértett javak jelentősége, szubjektív felrőhatóság típusa, pl. szándékosság), sérelemdíj. A „bagatell” kérdés.*

(4)

6. A kárfelelősséget kizáró (klasszikus), vagy a felelősséget megosztó okok

- a) *Erőhatalom (vis maior)*
- b) *Esemény (casus)*
- c) *Jogos védelem*
- d) *Szükséghelyzet*
- e) *Károsult belegyezése*
- f) *Az ún. megengedett károkozás és az általános károkozási tilalom kérdése*

(5)

7. A kártérítés módja

1.- Vagyoni kárnál:

- a) Pénzbeli kártérítés
- b) Természetbeni helyreállítás (in integrum restitutio), pl. kijavítás, dologcsere
- c) Egyidejű kártérítés
- d) Szukcesszív kártérítés (járadékszolgáltatásra való marasztalás esetében)

3.-nemvagyoni kárnál:

- a) a személyiség sérelem megállapítása
- b) sérelemdíj (pénzbeli elégtételyújtás)
- c) helyreállítás (sajtósérelemnél, szerzői jogok megsértésénél, torzítás esetében)

4- Az általános kártérítés, v. kárátalány

5.- A non cummul elve (a felelősségi jogcímek halmozásának kizárása)

Évközi tanulmányi követelmények:-

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kötelező jogforrás: Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről és novellái), 6. könyv, szerződési és szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó jogszabályok. *Fakultatatív* jogforrások: német BGB, osztrák Általános Ptk., svájci Kötelmi Törvénykönyv, francia Code civil, olasz Codice civile.

Ajánlott jogirodalom:

Fuglinszky Ádám, Kártérítési jog, HVG/ORAC, Budapest, 2015; *Szalma* József, Szerződési és szerződésen kívüli felelősség az európai és magyar magánjogban, ELTE ÁJK, Budapest, 2008. U.ő (Szalma József): Okozatosság és polgári jogi felelősség, Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2000. Uő: Sérelemdíj és a személyiségi jogok megsértésének magánjogi szankciói az európai és a magyar jogban, KRE ÁJK – Acta Caroliensia, Budapest, 2018. Uő: Differenzierung zwischen der bürgerrechtlichen und strafrechtlichen Haftung in der Doktrin und in den Kodifikationen des 19. und 20. Jahrhunderts, Annales Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös nominatae, Sectio Iuridica, 2009, 187-210. oldal. Uő: Entwicklungstendenzen bei der Abgrenzung der zivilrechtlichen von der strafrechtlicher Haftung, Journal on European History of Law, Brünn-Brno, 2012, No. 1, 32-43. oldal. Uő.: Haftung für Rat, Auskunft und Gutachten in ungarischem Recht, Wirtschaft und Recht im Osteuropa (WIRO), München, 2016/3. szám. U.ő: Solidary and divided Liability on joint Tortfeasors – with special Regards tho the Provisions of the new hungarian Civil Code, Journal on European History of Law, The European Society for History of Law, STE Science Center, Brünn-Brno, vol. 8/2017, No 1, 65-75. oldal. *Újváriné* Antal Edit, Felelősségtan, Patrocínium, Budapest, 2017.

Orvosi felelősség

A tantárgy megnevezése - (angolul): Medical responsibility

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A képzés során a hallgató megismeri az orvosi felelősség különböző formáit. Megismeri a betegjogokat, amelyeket minden körülmény között meg kell tartania az orvosnak, és amelynek megsértése adott esetben jogkövetkezményeket vonhat maga után. A hallgató képes lesz megkülönböztetni egymástól az orvosi felelősség különböző formát.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az orvosi felelősség általános szabályainak bemutatása.
2. Az orvos etikai felelősségének elhatárolása a jogi felelősségtől. Az orvosi jogviszony alapja, az orvos helye a gyógyítás rendszerében
3. Betegjogok és érvényesítésük. Az orvos jogai és kötelezettségei.
4. Az orvos polgári jogi felelőssége. Az orvos munkajogi felelőssége. Az orvos szabálysértési felelőssége. Az orvos büntetőjogi felelőssége.
5. Orvosi felelősségbiztosítás. Az orvos biztosítóval szembeni felelőssége. A hálapénz a magyar egészségügyben

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Homicskó Árpád Olivér: Az egészségügyi szolgáltatások rendszertana. Jog és Állam 16. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2010. 97. p

Hajdú József – Homicskó Árpád Olivér: Bevezetés a társadalombiztosítási jogba. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2019. 1 – 73. pp.

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

Dr. Homicskó Árpád Olivér: A háziorvosi betegellátás elemző bemutatása. In.: Hagyomány és érték. Állam- és jogtudományi tanulmányok a Károli Gáspár Református Egyetem fennállásának 20. évfordulójára. Szerkesztette: Dr. Antalóczy Péter. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2013. 296 – 303 pp.

A szabad orvosválasztás jogszabályi háttere. Med. et Jur. 2012. évi I. szám.

Ajánlott irodalom: -

Összehasonlító parlamenti jog

A tantárgy megnevezése - (angolul): Comparative Parliamentary Law

A tantárgy megnevezése - (németül): Vergleichendes Parlamentsrecht

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Szabó Zsolt egyetemi adjunktus

Oktató(k): Dr. Szabó Zsolt egyetemi adjunktus

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A hallgatók megismerik a parlamentek működésének és a parlamenti képviselők jogállásának nemzetközi megoldásait, szabályozási és gyakorlati oldalról egyaránt.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Parlamentek felépítése (kamarák, bizottságok, frakciók)
2. Parlamenti képviselők jogállása
3. Parlamenti házszabályok
4. Törvényalkotás összehasonlító szemmel
5. Parlamenti ellenőrzés összehasonlító szemmel

Évközi tanulmányi követelmények: írásbeli beszámoló készítése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Erdős Csaba: Parlamenti autonómia, Gondolat, 2015

Ajánlott irodalom:

Szente Zoltán: Bevezetés a parlamenti jogba, Budapest, Atlantisz, 1998

Szabó Zsolt: A Nyugat-Balkán parlamentjei, Gondolat, 2017

Martin Morlok - Utz Schliesky - Dieter Wiefelspütz: Parlamentsrecht, Nomos, 2016

Earskin May, Thomas: Parliamentary Practice, LexisNexis, 2004

Blackburn, Robert, Kennon, Andrew, Wheeler-Booth, Sir Michael: Parliament: Functions, Practice and Procedures, Sweet & Maxwell, 2002

Bellers, Jürgen – Westphalen, Raban Graf von (Hrsg.): Parlamentslehre, Oldenburg, 1993

Hans-Peter Schneider - Wolfgang Zeh: Parlamentsrecht und Parlamentspraxis in der Bundesrepublik Deutschland, de Gruyter, 1989

Achterberg, Norbert: Parlamentsrecht, Tübingen, Mohr (Paul Siebeck), 1984

Mezey, M. (1979), Comparative Legislatures (Durham, NC: Duke University Press)

Piac-szabályozás alapjai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Basics of the market regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Tóth András egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy bemutatja a piacok szabályozásának történeti fejlődését és elméleti megközelítéseit, közgazdasági alapjait, a szabályozhatóságok szerepét, a különböző piacsabályozások egymáshoz fűződő viszonyát.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Piac-szabályozás általában. Európai és az USA hagyományos piacsabályozási megközelítése közti különbségek
2. Versenyteremtési modellek, a versenyteremtés globális modellje és kialakulása, az európai versenyteremtés modellje, pillérei és a versenyjog szerepe, nemzetközi kereskedelmi jogi háttér
3. Az egyetemes szolgáltatás jelentősége a gazdaság-szabályozásban, az európai jogi megoldás. A jelentős piaci erő mint gazdaság-szabályozási megoldás az EU-ban és Magyarországon
4. Gazdaság-szabályozás magyar alkotmányossági vonatkozásai
5. Az EU gazdasági alkotmányossága: alappillérek, négy szabadság, gazdasági verseny és korlátozása (effet utile, 106. cikk, 37. cikk)

Évközi tanulmányi követelmények:

Órai aktivitás alapján nem kell beszámolót írni, de aki nem tud készülni az órára annak bármely fenti témából (vagy a tárgyhoz illeszkedő más – oktatóval megbeszél – témából) egy 10.000 karakternyi (hozzávetőleg 3 oldalas) beszámoló készítése és elküldése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Tóth András: Versenyjog és határterületei kivonat

Versenyjog (szerk.: Boytha Györgyné – Tóth Tihamér) PPKE JÁK, Bp., 2010., 229-276. o

Tóth András: Magyarország gazdasági rendje az Alaptörvény és a piaci verseny viszonyára tekintettel – Versenytükrök 2012/1 (VIII.évf. 1. sz.) 24-34. old

http://www.gvh.hu/data/cms1000133/gvh_kiadvanyok_versenytukor_lapszamok_1201_120730.pdf

8/2014: ABH <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/EE3A84E45401B26EC1257C32006000E6?OpenDocument>

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Prezentációs gyakorlat

A tantárgy megnevezése - (angolul): Presentation coaching: Scientific contribution

A tantárgy megnevezése - (németül): Präsentationsübung: Wissenschaftlicher Vortrag

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a tudományos előadások elkészítésének alapvető ismereteit és tapasztalatait közvetíti, bevezetést és konstruktív szakmai-módszertani támogatást kínál a doktorandusz hallgatók számára szakmai-tudományos konferencia-előadások írásához.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tantárgy részben elméleti ismereteket, részben gyakorlati készségeket, kompetenciákat közvetít, illetve fejleszt. A félévi óraszám-keretnek mintegy egyharmada szolgál elméleti, megalapozó ismeretek előadás formájában való megismertetésére. Az óraszám kétharmada viszont arra fordítódik, hogy a hallgatókat interaktív módon, egy konkrét, éppen aktuális doktorandusz-konferenciára készülő, a saját kutatási területükből elkészítendő tudományos előadás kéziratának megírását segítve vezesse be a tudományos munka eme műfájának rejtelmeibe.

Az elméleti alapok megismerése, közös megvitatása után a hallgatók először egy „absztraktot” készítenek, és ez kerül közös megvitatásra. Itt fontos szempont a pontos tárgymegjelölés, a probléma-felvetés és az egyéni megoldás rövid vázolója.

Ezt követően az előadás vázlatát dolgozzák ki a hallgatók, majd a bemutatás optimális módja kerül kiválasztásra és kidolgozásra (Handout, PPP). Végül a teljes előadás kerül bemutatásra és közös megvitatásra.

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, a tantárgy munkaprogramját képező tudományos előadás vitára bocsátása, a megadott határidőre való elkészítése.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés a fent leírt módon, közös munkával elkészített előadás alapján történik.

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Reading materials Conference Presentations Technics for PhD students, szerk. József Hajdú, Szeged, 2016

Ajánlott irodalom:

Umberto Eco, Hogyan írjunk szakdolgozatot?, Partvonal, Budapest, 2012.

Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség

A tantárgy megnevezése - (angolul): Contractual Liability for Damages

A tantárgy megnevezése - (németül): Vertragliche Haftung für Schäden

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Fábíán Ferenc egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Fábíán Ferenc egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A modern magyar magánjognak is mindig érzékeny és sokat tárgyalt, tudományos irodalomban gyakran vizsgált területe volt a szerződéses károkozás tartalma, az ilyen károkozásért való felelősség határai, korlátai, továbbá a szerződésszegés következményeinek aktuális rendszere.

Az új Ptk. ezt a kérdéskört a korábbi rendszerhez képest lényegében teljes mértékben újraszabályozza, nem túlzás azt állítani, hogy az egész kötelmi jogban talán ez a terület „szenvedte el” a legmélyrehatóbb változásokat, így abszolút alkalmas a tudományos igényű vizsgálódásra. Mindazonáltal ez a témakör aligha értelmezhető az 1959. évi IV. törvény rendszerének bemutatása, esetjogának feltárása nélkül, így a tárgy egyik fontos eleme a régi és az új Ptk. összehasonlítása.

Kiemelt figyelmet érdemel a kurzus során a rendszer objektív felelősség és egyúttal sajátos kockázat-telepítési modell felé való elmozdulása, amely azonban továbbra is túri a kimentést szűk körben. Fontos vizsgálati szempont a kimentési lehetőséget kompenzáló, az előrelátható károkra való felelősségkorlátozás kérdésköre.

Az új rendszerben explicit módon jelenik meg az a gondolat, hogy a szerződő fél viselje mindannak a kárnak a kockázatát, amely a szerződéskötéskor előre látható, kalkulálható volt, ez az üzleties megfontolás igazodik ahhoz a megközelítéshez is, hogy az új Ptk. sokkal kevésbé választja szét a magánfelek és az üzleti szereplők közötti viszonyokat. Ennek jogon kívüli kontextusban való elhelyezése is segíthet az új modell elméleti vizsgálatában.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- A felelősség általában; erkölcsi felelősség polgári jogi felelősség
- Felelősség a szerződésszegésért, kárfelelősség
- Vétkesség, felróhatóság, objektív, szubjektív felelősség
- Kártelepítés és a felelősség mérséklése
- Előreláthatóság, a kár megtérítése

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Szakértői javaslat az új polgári Törvénykönyv tervezetéhez, Complex, 2008.

Ajánlott irodalom:

- Szakértői javaslat az új polgári Törvénykönyv tervezetéhez, Complex, 2008.
- A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal, Complex, 2012.
- Az új Ptk. magyarázata, V/VI. HVG-ORAC 2013.
- Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog, HVG-ORAC 2015.

Technológia szabályozás jogi kihívásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Legal challenges of technology regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Tóth András egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy a technológia szabályozása milyen kihívások elé állítja a jogot. Egyrészt a jog szabályainak megerősítése lehet szükséges annak érdekében, hogy a technológiai fejlődés ne ássa alá az emberi szabadságjogokat. Másfelől szükséges azonban az is, hogy a jog ne ássa alá a technológiai fejlődést. Másként, a jog eszközeivel akkor és olyan irányba történjenek lépések, amikor annak hatásaival tisztában is van a jogalkotó, hogy a technológiai fejlődést véletlenül se vigye olyan irányba el, amely nem volt szándékolt.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. emberi tényezők a technikai fejlődés és annak megítélése mögött; a Frankenstein-mítosz
2. Romboló és új technológiák szabályozási megközelítése közti különbség
3. valós és nem valós elvárások a technológia kapcsán a jog szerepét illetően. a precaution principle
4. Collingridge dilemma? Az Európai Bíróság Uber ügyben hozott ítélete.
5. a technológia szabályozásának eszközei

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Klein Tamás-Tóth András (szerk.): Technológia jog – Robotjog – Cyberjog, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

Tóth András: Technológia szabályozásának jogi kihívásai, in. szerk.: Tóth András: Technológia jog – Új globális technológiák jogi kihívásai, KRE-ÁJK Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XV. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016., 26-36. **Elérhető:** http://www.kre.hu/ajk/images/doc/Uj_technologia_jog_kotet.pdf

Ajánlott irodalom: -

Veszélyes üzemi felelősség

A tantárgy megnevezése - (angolul): An Outline of the Strict Liability

A tantárgy megnevezése - (németül): Betriebsgefahr

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy célja a hallgató alapképzésben megszerzett ismereteinek elmélyítése a veszélyes üzemi felelősség körében, különös tekintettel a Polgári Törvénykönyv és a ráépülő speciális szabályozások, összehasonlító vizsgálatára.

A hallgató átfogó ismereteket szerez a vonatkozó magyar esettjogról, megismeri a releváns magyar elméleti irodalom legfontosabb írásait és betekintést nyer az új Ptk. előkészítése során lefolytatott szakmai vitákba.

A hallgató a kurzus elvégzésének eredményeként képessé válik a különböző veszélyes üzemi kártérítési tényállások közti tájékozódásra, ismertté válnak számára a releváns elméleti megközelítések és véleményt tud alkotni a legfontosabb elméleti kérdésekről zajló vitákban.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A veszélyes üzemi Kárfelelősség története és kialakulása
2. Veszélyes üzemi felelősség a magyar jogban;
3. Kártérítés veszélyes üzemi kárfelelősség alapján
4. Az esettjog áttekintése
5. Konzultáció

Évközi tanulmányi követelmények:

jelenlét az órákon, kiadott olvasmányok áttekintése; esetlegesen házidolgozat készítése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám nélkül)

Ajánlott irodalom:

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

LÁBADY Tamás: A deliktuális felelősség változásáról és ennek a polgári jogi kodifikációra gyakorolt hatásáról, JURA2002/1

VÉKÁS Lajos: Előreláthatósági klauzula szerződészegésből eredő kártérítési igényeknél, in: Eörsi Gyula Emlékkönyv(szerk.: Sárközy Tamás-Vékás Lajos) HVG ORAC, Budapest, 2002

LÁBADY Tamás: A deliktuális felelősség fontosabb változásai az új Ptk.-ban, Jogtudományi Közlemények 2014/4

Szalai Ákos: Veszélyes Üzemi Felelősség – Joggazdaságtani Hatások. Állam- és Jogtudomány. 2015/4.

Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. Budapest, 2015.